

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Diplomová práce

2024

Bc. Jan Přenosil

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Volební systém Fotbalové asociace ČR a možnosti jeho
zneužití**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Jan Přenosil

Studijní program: Politologie

Vedoucí práce: Mgr. Bohumil Doboš, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 30. 7. 2024

Bibliografický záznam

PŘENOSIL, Jan. *Volební systém fotbalové asociace ČR a možnosti jeho zneužití*, Praha, 2024, Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra Politologie, Vedoucí diplomové práce Mgr. Bohumil Doboš, Ph.D

Rozsah práce: 132 403 znaků včetně mezer

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu volebního systému Fotbalové asociace České republiky (FAČR) a zkoumá možnosti jeho zneužití. Autor se soustředí na to, jak nastavení volebního systému ovlivňuje složení vedení FAČR a jak může být systém manipulován ve prospěch určitých skupin či jedinců. Klíčovým bodem je zkoumání vlivu Romana Berbra, který díky svým kontaktům a strategii ovládl český fotbal po mnoho let. Práce také analyzuje vznik a činnost reformní skupiny Fevoluce, která usilovala o změnu mocenských pozic a očištění českého fotbalu. Práce čerpá z teoretických východisek inženýrství volebních systémů a aplikuje je na specifický kontext FAČR. Autor podrobně rozebírá, jak různé typy volebních systémů mohou ovlivnit výsledky voleb a jak mohou být tyto systémy využity či zneužity. Práce také zahrnuje rozhovory s klíčovými aktéry a analýzu dostupné literatury a mediálních zdrojů. Hlavním zjištěním práce je, že zatímco nastavení volebního systému je důležité, klíčovou roli hraje aktivní zapojení a strategické chování fotbalových funkcionářů na různých úrovních. Práce odhaluje, že kontrola nad amatérským fotbalem a schopnost ovlivnit složení delegátů oprávněných volit na Valné hromadě FAČR je zásadní pro dosažení vlivu ve výkonném výboru. Na základě analýzy autor nabízí doporučení pro zefektivnění a transparentnost volebního systému FAČR a otevírá diskusi o možných reformách. Práce přispívá k hlubšímu pochopení volebních procesů v kontextu sportovních organizací a poskytuje cenné poznatky pro budoucí výzkum a praktické změny.

Abstract

The thesis focuses on the analysis of the election system of the Football Association of the Czech Republic (FAČR) and examines the possibilities of its abuse. The author concentrates on how the election system's configuration influences the composition of the FAČR leadership and how the system can be manipulated to favor certain groups or individuals. A key aspect is the examination of the influence of Roman Berbr, who, through his contacts and strategy, dominated Czech football for many years. The work also analyzes the emergence and activities of the reform group Fevoluce, which aimed to change power positions and cleanse Czech football.

The thesis draws from the theoretical foundations of electoral system engineering and applies them to the specific context of FAČR. The author thoroughly examines how different types of electoral systems can affect election outcomes and how these systems can be used

or abused. The work includes interviews with key actors and an analysis of available literature and media sources.

The main finding of the thesis is that while the configuration of the electoral system is important, the active involvement and strategic behavior of football officials at various levels play a crucial role. The work reveals that control over amateur football and the ability to influence the composition of delegates eligible to vote at the FAČR General Assembly is essential for gaining influence in the executive committee.

Based on the analysis, the author offers recommendations for improving the efficiency and transparency of the FAČR electoral system and opens a discussion on potential reforms. The thesis contributes to a deeper understanding of electoral processes in the context of sports organizations and provides valuable insights for future research and practical changes.

Klíčová slova

Fotbalová asociace České Republiky, volební systém, Valná hromada, Výkonný výbor, Roman Berbr

Keywords

Football Association of the Czech Republic, electoral system, general assembly, executive committee, Roman Berbr

Title

The voting system of the Football Association of the Czech Republic and the possibilities of its abuse

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval hlavně Mgr. Bohumilu Dobošovi Ph.D. za jeho rady, připomínky, podněty a za velmi rychlé a cenné odpovědi na mé neustálé otázky. Chtěl bych také poděkovat za vstřícnost všem respondentům, kteří byli ochotní mi zodpovědět jednotlivé otázky, jakožto můj velký dík patří i člověku, který mi velmi aktivně s domluvou daných rozhovorů pomáhal. Zároveň bych chtěl poděkovat celé mé rodině za jejich neutuchající podporu a pomoc.

Obsah

Úvod	3
1. Volební systémy	6
1.1 Základní rozdělení a definice volebních systémů.....	6
1.1.1 Většinové volební systémy	7
1.1.2 Systém proporcionální reprezentace.....	9
1.1.3 Smíšené systémy-ODZDROJOVAT	11
1.1.4 Single non-transferable vote (SNTV).....	11
1.1.5 Block vote.....	12
1.1.6 Výběr volebního systému	12
2. Volební systém Fotbalové asociace České republiky	14
2.1 Orgány FAČR a jejich volby	14
2.1.1 Organizační struktura FAČR	14
2.1.2 Volby členů do Výkonného výboru.....	15
2.1.3 Předseda Výkonného výboru.....	16
2.1.4 Místopředsedové výkonného výboru	17
2.1.5 Další členové výkonného výboru	18
2.1.6 Shrnutí	19
3. Éra FAČR z dob fungování Romana Berbra	21
3.1 Roman Berbr	21
3.1.1 „Impérium“ Romana Berbra.....	22
3.2 Volby v letech 2005-2017	23
3.2.1 Volby do výkonného výboru v roce 2005	23
3.2.2 Volby do výkonného výboru 2009	24
3.2.3 Volby do výkonného výboru 2011	26
3.2.4 Volby do výkonného výboru 2013 a 2017	28

3.3	Vliv volebního systému na výsledky voleb.....	30
3.4	Zatčení a trestní stíhání Romana Berbra.....	31
3.4.1	Základní informace.....	31
3.4.2	Ovlivňování zápasů	31
3.4.3	Kauza Dezinfekce.....	32
4.	Volby v roce 2021	33
4.1	Fevoluce	33
4.1.1	Vznik Fevoluce.....	33
4.1.2	Cíle Fevoluce.....	34
4.2	Volby do okresních fotbalových svazů	35
4.2.1	Volební systém voleb do výkonného výboru FAČR.....	35
4.2.2	Průběh voleb v roce 2021 a výsledky Fevoluce	35
4.3	Volby do krajských fotbalových svazů	37
4.3.1	Volební systém voleb do výkonného výboru krajských fotbalových svazů ...	37
4.3.2	Průběh voleb v roce 2021 a výsledky Fevoluce	38
4.4	Práce členů Výkonného výboru před volbami	40
4.4.1	Oprávněnost delegátů volit.....	41
4.4.2	Zkušenosti a známost kandidátů ve fotbalovém prostředí.....	43
4.4.3	Role Fevoluce v předvolebních kampaních jednotlivých kandidátů.....	44
5.	Shrnutí	48
	Závěr.....	53
	Summary.....	56
	Použitá literatura a zdroje.....	60

Úvod

Fotbalová asociace České republiky (FAČR) je největší sportovní asociací v České republice. Zároveň je český profesionální fotbal nejsledovanějším sportem u nás, o čemž svědčí, mimo samotné návštěvnosti na stadionech, zejména počty televizních diváků. FAČR je organizací zastřešující jak amatérský, tak zejména profesionální fotbal u nás, a je to právě tato asociace, která rozhoduje o naprosté většině věcí s českým fotbalem souvisejících. Ať už jde o samotné přerozdělování dotací obdržенých od státu, či dohlížení na férovost profesionálních soutěží, které je spjaté s dosazováním rozhodčích a delegátů na jednotlivé zápasy. Je to také zastřešující asociace pro ostatní fotbalové svazy ať už na krajské či okresní úrovni, které zajišťují fungování amatérských soutěží. Z těchto důvodů je fungování FAČR pro samotný český fotbal stěžejní.

Z politologického hlediska je důležité, jací lidé asociaci vedou, a především jak jsou do volených funkcí konkrétní lidé vybíráni. V tomto kontextu je nezbytné zmínit nedávné skandály a obvinění, které se ve spojení s FAČR a konkrétně pak zejména s osobou Romana Berbra objevily. Právě Roman Berbr byl dlouhodobě označován za „šéfa fotbalu“, který v pozadí z pozice místopředsedy ovládal skrze své lidi celou asociaci. Před posledními volbami pak vznikla skupina „Fevoluce“ s cílem český fotbal očistit. Jak v rámci získání moci Romana Berbra, tak v otázce snahy Fevoluce, hraje zásadní roli právě nastavení volebního systému a schopnost aktérů ho využít ve svůj prospěch. Cílem práce bude podrobně představit volební systém do vedení Fotbalové asociace ČR a následně ho zasadit do teorie inženýrství volebních systémů. V kontextu teorie inženýrství volebních systémů pak bude mít práce za cíl prozkoumat, zda volební systém, jak je aktuálně nastavený, může být výrazně využit či přímo zneužit, a pokud ano, tak jakým způsobem. Práce vychází z předpokladu, že právě na příkladu dlouhodobého neotřesitelného postavení Romana Berbra bude možné potenciální způsoby zneužití tohoto volebního formátu studovat. Práce bude podrobně zaměřena na snahy a kroky skupiny Fevoluce, jejíž kandidáti ve volbách v červnu 2021 uspěli na mnoha pozicích v čele s Petrem Fouskem, který, byť stojící mimo samotnou skupinu, dostal před zmíněnými volbami od členů Fevoluce podporu a následně ve volbách své hlasy. Práce bude zaměřena nejen na volby předsedy, ale také na volby do všech ostatních relevantních funkcí výkonného výboru. Práce si proto klade následující výzkumné otázky:

1. Jak konkrétně volební systém FAČR, tak jak byl nastavený, upevňoval pozici bývalého

místopředsedy FAČR Romana Berbra?

2. Jak nastavení volebního systému FAČR využila reformační skupina Fevoluce ve snaze o změnu mocenských pozic?
3. Bylo využití daného nastavení volebního systému FAČR členy Fevoluce vědomé a cílené?

Pro zodpovězení těchto otázek si autor práce klade za cíl podrobně představit a vysvětlit, jakým způsobem mohou typologicky různé volební systémy mít vliv na samotný výsledek voleb, přičemž v případě volebního systému Fotbalové asociace ČR bude situace ještě o to specifitější, že zásadní roli hraje také to, kdo je na valné hromadě Fotbalové asociace ČR oprávněn volit. K pochopení této problematiky tak bude nutné, aby autor vysvětlil nejen samotný volební systém Fotbalové asociace ČR, ale také hlouběji prozkoumal stanovy Fotbalové asociace ČR, a mimo jiné se zaměřil na nastavení a průběh voleb i na vybraných krajských fotbalových svazech.

Na základě zjištěných poznatků pak autor zhodnotí výsledky voleb v letech minulých, přičemž se hlavně zaměří na způsob, jakým se k moci dostal bývalý místopředseda Fotbalové asociace Roman Berbr, a jak se mu podařilo zůstat ve funkci či vlivné pozici takto dlouhou dobu. Pro tyto účely bude autor čerpat jednak z dostupné literatury a novinových článků, ale informace doplní také skrze rozhovor s renomovaným novinářem Luděkem Mádlem. Pro doplnění kontextu výzkumu pak autor představí i kauzy, které nakonec vedly k odstoupení Romana Berbra ze všech funkcí a k zahájení trestního řízení s ním a s dalšími zúčastněnými osobami. Cílem práce však není žádný právní rozbor těchto kauz. A jelikož se v době psaní tohoto výzkumu stále jedná o „živé kauzy“, tak autor bude vycházet pouze z veřejně dostupných informací publikovaných v médiích.

Autor se také podrobně bude věnovat činnosti vzniklé revoluční skupiny Fevoluce a jejímu postupu při snaze reformovat český fotbal. Hlavní důraz pak bude klást na snahu o personální změny na mocenských pozicích českého fotbalu. Pro účely tohoto výzkumu autor bude vést rozhovory s představiteli Fevoluce či jejich preferovanými kandidáty, kteří uspěli ve volbách do Výkonného výboru FAČR, během kterých se pokusí zjistit co nejvíce o smýšlení lidí v dané skupině právě v kontextu nastavením volebního systému. Pro získání komplexnějšího obrazu, jak Fevoluce fungovala, třeba i v kontrastu s dalšími kandidáty, autor povede rozhovory i s některými zvolenými kandidáty do výkonného výboru, kteří nebyli součástí Fevoluce. Konkrétně pak autor povede rozhovory s předsedou OFSO Praha-Západ a členem Fevoluce Janem Rajnochem, předsedou výkonného výboru FAČR Petrem Fouskem, který

dostal od Fevoluce před volbami podporu, 1. místopředsedou výkonného výboru FAČR Jiřím Šidliakem, předsedou Řídící komise pro Moravu Pavlem Nezvaalem, členy výkonného výboru za Čechy Václavem Andejsem, Rudolfem Řepkou a Tomášem Neumannem, přičemž poslední dva jmenovaní jsou přímými členy Fevoluce. Veškeré rozhovory vedl autor ve formátu polostrukturovaného rozhovoru, což autorovi umožnilo získat odpovědi na předem připravené otázky, ale zároveň se podle situace blíže zaměřit na specifická témata spjatá s konkrétními osobami. Právě z důvodů, že každý respondent byl ochoten otevřeněji mluvit či měl více informací ohledně jiných pro autora důležitých témat, ale zároveň autor potřeboval od všech kandidátů, aby zodpověděli alespoň základní škálu stejných otázek, bylo použití semistrukturovaného rozhovoru efektivnější, než použít typ rozhovoru strukturovaný či nestrukturovaný (Mišovič, 2019).

1. Volební systémy

S problematikou volebních systémů se obvykle setkáváme v rámci debaty spojené se zeměmi a jejich politickými systémy, či s tím, jaký dopad může mít nastavení konkrétního volebního systému na výsledek daných voleb. Přestože v případě této práce půjde o zaměření výrazně užší a specifičtější, než je tomu u většiny výzkumů spojených s volebními systémy, pro potřeby tohoto výzkumu a uvedení teoretického rámce volebních systémů budou využity i některé z teorií souvisejících s volebními systémy zaměřenými na nastavení voleb na úrovni zemí. V následujících kapitolách se autor bude věnovat základnímu rozdělení volebních systémů a na jejich definice a specifikace. Přestože je volební systém Fotbalové asociace ČR specifický, určitě není zcela jedinečný, a při bližším pohledu skrze stanoviska Fotbalové asociace ČR bude možné následně určit konkrétní rysy vycházející ze základních definic.

1.1 Základní rozdělení a definice volebních systémů

Klasifikací či kategorií, do kterých se různé volební systémy řadí, je několik. Pro účely této práce budou volební systémy rozděleny do 3 kategorií, tak jak byly definované v knize *Electoral System Design: The New International IDEA Handbook* (Reynolds a spol., 2005, str. 5). Těmito kategoriemi jsou volební systémy většinové, poměrné a smíšené. Ty jsou pak dále děleny do dalších subkategorií. Některé z těchto subkategorií budou představeny v příslušných kapitolách. Mimo samotné rozdělení systémů do 3 kategorií se ve své knize Reynolds a spol. věnují také významu a důležitosti zkoumání volebních systémů. Mimo jiné autoři uvádějí, že volby, které jsou učiněny, mohou mít důsledky, které byly při jejich zavedení nepředvídatelné, stejně jako důsledky, které byly předvídané. Rozhodnutí o volbách nemusí být vždy nejlepší pro dlouhodobé politické zdraví dané země, a někdy mohou mít katastrofální důsledky pro její demokratické vyhlídky (ibid, str.6). Zatímco ve zkoumaném případě nepůjde o zdraví země, výše zmíněný fakt o (ne)předvídaných účincích daných voleb bude pro kontext této práce poměrně zásadní. Výše uvedené potvrzuje i následující tvrzení autorů, když uvádějí, že pozadí pro volbu volebního systému může být

stejně důležité jako volba samotná. Zvažování politické výhody je ve skutečnosti téměř vždy faktorem při volbě volebních systémů. Někdy je jediným hlediskem, zatímco nabídka dostupných volebních systémů je často ve skutečnosti relativně omezená (ibid, str. 7). V případě tohoto výzkumu pak nepůjde přímo o volbu samotného systému, jako spíše o schopnost jeho pochopení konkrétními aktéry a o schopnost ve volebním systému nalézt možnost jeho využití pro vlastní prospěch.

1.1.1 Většinové volební systémy

Princip pluralitních/většinových systémů je jednoduchý. Po odevzdání a sečtení hlasů jsou vítězi vyhlášeni kandidáti nebo strany s největším počtem hlasů (mohou existovat i další podmínky). Způsob, jakým je tohoto v praxi dosaženo, se však značně liší. Lze identifikovat pět druhů pluralitních/většinových systémů: First Past The Post (FPTP), Block Vote (BV), Party Block Vote (PBV), Alternative Vote (AV) a Two-Round System (TRS). Pro potřeby tohoto výzkumu se autor blíže zaměří na systémy First past the post a Two-Round System (Reynolds a spol, 2005, str. 35).

1) First Past the Post

Systém First Past The Post je nejjednodušší formou pluralitního/většinového systému, který využívá jednočlenné obvody a hlasování zaměřené na kandidáty. Voličovi jsou předložena jména navržených kandidátů a volič hlasuje tak, že vybere pouze jednoho z nich. Vítězný kandidát je prostě ten, kdo získá nejvíce hlasů; teoreticky by mohl být zvolen dvěma hlasy, pokud by každý jiný kandidát získal pouze jeden hlas. Nejčastěji zmiňovaným příkladem FPTP je volební systém do Dolní sněmovny ve Spojeném Království. Často se tento typ volebního systému vyskytuje také v bývalých koloniích Velké Británie.

Tento systém má několik pozitivních aspektů. Jedním z nich je jednoduchá volba mezi dvěma hlavními stranami, což dává jasný směr voličům. Nicméně, třetí a menšinové strany mohou být kvůli inherentním nevýhodám systému marginalizovány (Reynolds a spol, 2005, str. 35).

FPTP také podporuje vznik vlád jedné strany a minimalizuje potřebu koalic, což může vést ke stabilnějším vládním strukturám. Další pozitivní stránkou je podpora široce založených politických stran v etnicky nebo regionálně rozdělených společnostech (ibid, str.36).

Systém FPTP má rovněž tendenci vyloučit extremistické strany ze zastoupení v zákonodárném sboru. Důležité je i vytváření geograficky odpovědného zastoupení, což udržuje spojení mezi zástupci a oblastmi. Mimo to umožňuje voličům hlasovat spíše pro

konkrétní lidi než pro strany, což zpravidla posiluje hodnocení výkonu jednotlivých kandidátů. Dá se také využít pro zvolení populárních nezávislých kandidátů, což může být důležité v rozvojových politických systémech. Celkově vzato je systém FPTP brán svým jednoduchým použitím jako snadno pochopitelný, což může být pro voliče přínosné (ibid,). Přes své pozitivní stránky je systém z několika důvodů. Je kritizován kvůli možné nereprezentativnosti a omezení politického pluralismu. Jedna z hlavních nevýhod spočívá v tom, že systém neumožňuje menším stranám adekvátní zastoupení v zákonodárných sborech podle podílu získaných hlasů (ibid, str. 37).

Dalším problémem je vylučování etnických a rasových menšin ze spravedlivého zastoupení, což může i destabilizovat politický systém. FPTP dále podporuje vývoj politických stran orientovaných na klanové, etnické nebo regionální zájmy, což může vést k politickým kampaním a platformám, které zahrnují většinu v určité oblasti, ale zároveň vylučují ostatní. Další problémy zahrnují rozdělování hlasů, promarněné hlasy a neschopnost systému adekvátně reagovat na změny ve veřejném mínění (ibid, str.37).

Negativa systému FPTP lze shrnout tak, že kvůli své neschopnosti zajistit reprezentativní a spravedlivé zastoupení v zvolených útvech může mít negativní dopady na demokratický proces.

2) Two-Round System

Dvoukolový systém, jak již z názvu vyplývá, rozvádí volby do 2 kol. Mezi těmito koly pak obvykle bývá několikadenní odstup, obvykle v rozsahu jednoho až dvou týdnů. Kandidát má obvykle možnost být zvolen hned v kole prvním, potřebuje k tomu však splnit danou hranici počtu hlasů. Obvykle se jedná o získání absolutní většiny hlasů. V případě, že této mety žádný kandidát nedosáhne, koná se druhé kolo, do kterého obvykle postupují 2 kandidáti s největším počtem získaných hlasů v kole prvním. Ve druhém kole se pak zvoleným stává kandidát s více hlasy (Reynolds a spol., 2005, str. 52).

Dvoukolový většinový volební systém (TRS) má několik výhod. Zaprvé umožňuje voličům druhou šanci vyjádřit své preference mezi prvním a druhým kolem. Podobně jako u jiných preferenčních systémů mohou voliči vybrat nového kandidáta ve druhém kole.

Dále TRS podporuje spojení různorodých zájmů úspěšných kandidátů z prvního kola, což může povzbudit vyjednávání a dohodnutí kompromisů mezi stranami a kandidáty. Tato flexibilita umožňuje i reakci na změny v politické krajině mezi oběma koly hlasování.

Navíc TRS řeší problém "rozdělování hlasů," který často vzniká v jiných systémech. Voliči

nemusí složitě řadit kandidáty pro druhou volbu, což usnadňuje účast v zemích s vyšší mírou negramotnosti (ibid, str. 53).

Dvoukolový většinový volební systém má však také několik nevýhod. Dvoukolový systém klade značný tlak na volební administrativu, protože vyžaduje provedení druhých voleb krátce po prvních, tím zvyšuje náklady a prodlužuje dobu volebního procesu. To zpravidla způsobuje nestabilitu a nejistotu. Tato zátěž může také vést k prudkému poklesu volební účasti mezi oběma koly (ibid, str. 53).

TRS sdílí některé nevýhody s volebním systémem FPTP. Jako příklad uvádějí autoři Reynolds a spol volby ve Francii, kde tento volební systém produkuje nejvíce disproporcionální výsledky ze všech západních demokracií a může tak fragmentovat stranické systémy v nových demokraciích (Reynolds a spol, 2005, str. 53).

Dvoukolový volební systém pak není vhodnou alternativou do zemí s nestabilní demokratickou společností. Reynolds a spol uvádějí příklady z Angoly a Konga (Brazzaville). Naznačují, že v případech, kde je výsledek prvního kola předem jasný, to může vyvolat násilné reakce od poražených stran a může to vést k vážným důsledkům narušujícím stabilitu a mír v zemi (ibid, str.53).

1.1.2 Systém proporcionální reprezentace

Principem všech systémů proporcionální reprezentace (PR) je úmyslné převedení podílu stranových hlasů na odpovídající podíl mandátů v zákonodárném sboru. Existují dva hlavní typy proporcionální reprezentace: listinný poměrný systém a systém jednoho přenosného hlasu (Single Transferable Vote - STV) (Reynolds a spol, 2005, str. 57).

Existuje mnoho důležitých otázek, které mohou mít zásadní vliv na fungování systému proporcionální reprezentace v praxi. Čím větší je počet zastupitelů zvolených z jednoho volebního obvodu, tím proporcionálnější bude volební systém. Proporcionální reprezentace se také liší v rozsahu volby, kterou volič má – zda si volič může vybrat mezi politickými stranami, jednotlivými kandidáty nebo využít kombinací obou. Principiálně je proporcionální reprezentace významným systémem, který výrazně odstraňuje anomálie a nepravidelnosti spojené s tradičními pluralitními nebo většinovými volebními systémy. Klíčové argumenty vycházející z této reprezentační metody spočívají v její schopnosti spravedlivě převádět hlasování na mandáty, minimalizovat nespravedlivé výsledky a

podporovat politickou pluralitu (ibid, str. 57).

Významnou výhodou PR je, že efektivně přenáší odevzdané hlasy voličů na křesla v zákonodárném sboru, eliminujíc tak výrazné nerovnosti a bonusy, které by mohly být ve prospěch větších stran. Tímto způsobem je možné minimalizovat promarněné hlasy a zajistit, že každý hlas má podíl na výsledku volby. Zároveň podporuje vznik politických stran nebo skupin s podobnými názory, což napomáhá k jasnému vyjádření politických rozdílů ve společnosti. To je zejména významné v situacích, kde neexistuje ustálený stranický systém. Přístup menšinovým stranám je tak usnadněn, přičemž princip inkluze hraje klíčovou roli v dosažení stability v komplexních společnostech (ibid, str. 58).

Dále PR minimalizuje vliv regionálních silových polí a podporuje rovnoměrné rozložení politické moci. Strany jsou motivovány k vedení kampaní i v oblastech, kde nemají silnou podporu, což vytváří dynamiku celonárodních voleb. Tímto způsobem PR systém přispívá k větší soudržnosti a reprezentativnosti politického procesu.

Nakonec, systém PR může být spojen s větší politickou kontinuitou a stabilitou. Zkušenosti ze západní Evropy naznačují, že systémy PR lépe plní tyto cíle než systémy, které vykazují pravidelné střídání vlády mezi dvěma ideologicky polarizovanými stranami. V praxi to znamená, že PR přináší viditelnost a transparentnost při sdílení politické moci mezi různými zájmovými skupinami a stranami, což má pozitivní dopad na demokratický vývoj a rovnováhu ve společnosti (ibid, str. 58).

Protiargumenty vůči proporcionální reprezentaci zdůrazňují, že koaliční vlády, typické pro PR systémy, mohou vést k legislativní patové situaci a k neschopnosti provádět koherentní politiku. Tento problém se výrazně projevuje zejména v přechodných obdobích po konfliktech (ibid, str. 59).

Zároveň kritika poukazuje na podporu fragmentace stranického systému PR. Schopnost menšinových stran vyjednávat v koaličních jednáních může být problematická, zejména v nových demokraciích po konfliktech, kde není zavedený tradiční stranický systém.

Obava z toho, že PR systémy mohou poskytovat prostor extremistickým stranám, a tím vyvolat nestabilitu, je také zásadním argumentem. Zkritizováno je, že koalice podle PR nemusí mít dostatečný společný základ v politice nebo podpůrné základně.

Nevýhodou je rovněž skutečnost, že malé strany mohou získávat neúměrně velkou moc, protože velké strany jsou nuceny vytvářet koalice s menšími stranami. To může vést k situaci, kdy malá strana s malým procentem hlasů získává větší vliv a tudíž může vetovat

silně ovlivňovat návrhy větších stran (ibid, str. 59).

Neschopnost voličů vynutit si odpovědnost a odstranit od moci středové strany je dalším klíčovým aspektem kritiky PR. Vzhledem k častým koalicím mohou být politické strany stále přítomné ve vládě i přes slabé volební výsledky.

Závěrem lze dodat, že implementace složitých pravidel systému PR může představovat výzvy pro voliče a volební administrativu. Některé PR systémy jsou považovány za obtížnější, a proto vyžadují větší vzdělání a školení voličů (ibid, str. 59).

1.1.3 Smíšené systémy-ODZDROJOVAT

Smíšené volební systémy se snaží spojit výhody jak pluralitního/většinového (nebo „jiného“), tak proporcionálního volebního systému. V tomto systému existují dva různé volební systémy, které fungují vedle sebe. Voliči odevzdávají své hlasy a přispívají k výběru zástupců jak v rámci pluralitního/většinového systému, tak v rámci systému proporcionálního (Reynolds, 2005, str. 91).

Jeden z těchto systémů je pluralitní/většinový systém, obvykle založený na jednočlenných okrscích, a druhý systém je List PR (Party-list proportional representation). Existují dvě formy smíšeného systému. V případě, kdy jsou výsledky obou typů voleb propojeny a přidělení mandátů v systému PR závisí na výsledcích v pluralitních/většinových okrscích a kompenzuje jakoukoli nesrovnalost, která tam vznikne, se systém nazývá smíšený členský proporcionální systém (MMP) (ibid, str.91).

V případě, kdy jsou dvě sady voleb oddělené a nezávislé na sobě v přidělování mandátů, se systém nazývá paralelní systém. Zatímco systém MMP obvykle vede k proporcionálním výsledkům, paralelní systém pravděpodobně poskytne výsledky, které jsou někde mezi proporcionálním a pluralitním/většinovým systémem (ibid, str. 59).

1.1.4 Single non-transferable vote (SNTV)

Částečně mimo základní rozdělení volebních systémů stojí volební systém Single non-transferable vote, tedy systém jednoho nepřenositelného hlasu. Liší se názory autorů, do které skupiny tento volební systém zařadit. Tuto problematiku ve své knize Volební systémy blíže rozebírají autoři Roman Chytilík, Jakub Šedo, Tomáš Lebeda a Dalibor Čaloud. Ti shrnuli debatu ohledně tohoto volebního systému tak, že část odborné veřejnosti řadí tento

system do semiproporčních systémů, což je skupina, která není obecně uznávána, ale část autorů ji považují za *svébytnou kategorii, jež stojí vedle většinových a poměrných volebních systémů* (Chytilík, Šedo, Lebeda, Čaloud, 2009, str. 176-179). S tímhle řazením nesouhlasí ale například Giovanni Sartori, který považuje SNTV za poměrný volební systém zaměřený na kandidáty. Další autoři pak považují všechny volební systémy, které přidělují mandáty nejsilnějším kandidátům napříč stranami bez ohledu na poměr sil mezi stranami, za součást kategorie většinových systémů (ibid, 2009, str. 176-179).

Autoři v rámci klasifikace systému Single non-transferable vote uvádějí jako stěžejní velikost obvodu, přičemž čím větší je obvod, tím větší je proporcionalita výsledků. Hlasy voličů jsou nepřenositelné, což dle autorů nutí strany odhadovat reálný počet kandidátů na úspěch v daném obvodu (ibid, 2009, str. 176-179).

1.1.5 Block vote

Dalším typem volebního systému, jehož klasifikace je nejednoznačná je Block vote, tedy blokové hlasování. Andrew Reynolds klasifikuje blokové hlasování jako většinový systém (Reynolds, 2006). Naopak například v českém sborníku vytvořený Jakubem Šedem, Romanem Chytilíkem a dalšími klasifikují blokové hlasování jako systém semiproporcionální (Chytilík, Šedo, Lebeda, Čaloud, 2009). Obecně se dá blokové hlasování klasifikovat jako systém, kde volič může rozdělit svůj hlas mezi tolik kandidátů, kolik mandátů se volí (Reynolds, 2006).

1.1.6 Výběr volebního systému

Jak je již naznačeno na začátku kapitoly, volba volebního systému může být stejně stěžejní, jako volby samotné. Tuto myšlenku rozvíjí i Alina Rocha Menocal, která tvrdí, že volba volebního systému je jedna z nejdůležitějších institucionálních rozhodnutí každé demokracie. (Menocal, 2011) A opět, přestože její tvrzení jsou směřována na demokratická státní zřízení, dají se použít i pro případ Fotbalové asociace ČR, protože stejně jako rozhodnutí o volebním systému může mít hluboký vliv na budoucí politický život země, stejně tak nastavení volebního systému může mít zásadní dopad na fungování zmíněného spolku.

Opět v kontextu státních voleb pak autorka uvádí, že politické instituce utvářejí pravidla hry, za nichž se praktikuje demokracie, a často se tvrdí, že nejsnáze manipulovatelnou politickou institucí, ať už v dobrém nebo ve zlém, je volební systém. Při převodu hlasů odevzdaných

ve všeobecných volbách na místa v zákonodárném sboru může výběr volebního systému účinně určit, kdo je zvolen a která strana získá moc. I když každý volič odevzdá přesně stejný hlas a přesně stejný počet hlasů pro každou stranu, jeden volební systém může vést ke koaliční vládě nebo menšinové vládě, zatímco jiný může umožnit jediné straně převzít většinovou kontrolu (ibid, str.7). Přestože v tomto případě se nebude jednat o tvorbu či snahu o změnu volebního systému, výše uvedené poznatky jsou relevantní i v rámci pouhého uvědomění či neuvědomění si nastavení konkrétního volebního systému uvnitř asociace.

2. Volební systém Fotbalové asociace České republiky

Český fotbalový svaz byl založen v roce 1901, a o dvacet let později, v roce 1922, vznikla Československá asociace fotbalu, která ihned přistoupila k FIFA (Mezinárodní federace fotbalových asociací). Společně s rozdělením Československa došlo v roce 1993 také k rozpadu Československé fotbalové asociace. Její pravomoci následně převzal Českomoravský fotbalový svaz, který v roce 2011 přijal název Fotbalová asociace České republiky (FAČR) (Maisner a kol. 2019, str. 92). Základním pilířem fotbalu jsou kluby, které poskytují platformu pro amatérskou účast na místní úrovni. Tyto kluby jsou následně organizovány do okresních a krajských fotbalových svazů na regionální úrovni, často operující jako spolky nebo obchodní společnosti. Všechny kluby a svazy jsou součástí národní zastřešující organizace FAČR (ibid, str.92).

2.1 Orgány FAČR a jejich volby

2.1.1 Organizační struktura FAČR

Nejvyšším orgánem Fotbalové asociace České republiky je Valná hromada. Valné hromady, která dle Stanov musí být svolána minimálně jednou ročně, se účastní delegáti, kteří jsou jediní oprávněni na Valné hromadě hlasovat, členové Výkonného výboru, členové ostatních volených orgánů Asociace, předsedové komisí Asociace ustavovaných Výkonným výborem a hosté, kteří jsou na Valnou hromadu přizváni Výkonným výborem. Pro tuto práci jsou klíčovou skupinou právě delegáti, kteří jsou oprávněni zvolit Výkonný výbor a další volené funkce. Delegáti Valné hromady FAČR musejí být členy asociace a musí být vysláni skupinou s právem vysláni delegátů. Jedná se o tyto skupiny:

- Fotbalové kluby 1. a 2. nejvyšší fotbalové soutěže, přičemž každý členský klub I. ligy a II. ligy vysílá takový počet delegátů, který se rovná počtu družstev, kterými se takový členský klub účastní I. ligy a II. ligy,

- členské kluby České fotbalové ligy (ČFL), které vysílají 18 delegátů, kteří jsou voleni na shromáždění členských klubů České fotbalové ligy,
- členské kluby Moravskoslezské fotbalové ligy (MSFL), které vysílají nejvýše 16 delegátů volených na shromáždění členských klubů Moravskoslezské fotbalové ligy,
- členské kluby divizí vysílající 35 delegátů, přičemž 21 delegátů zvolí kluby z divizí v Čechách a 14 delegátů zvolí kluby z divizí na Moravě,
- okresní fotbalové svazy vysílající 76 delegátů, každý z nich po 1 delegátovi,
- krajské fotbalové svazy, které vysílají 14 delegátů, každý z nich po 1 delegátovi,
- Pražský fotbalový svaz, který vysílá 11 delegátů.

(Stanovy FAČR).

Řídícím orgánem FAČR je Výkonný výbor, jehož členové jsou voleni právě Valnou hromadou. Valná hromada volí do Výkonného výboru tyto funkce: předseda, místopředseda za Čechy, místopředseda za Moravu, předseda Řídící komise pro Čechy, předseda Řídící komise pro Moravu, 3 členové za Čechy, 2 členové za Moravu a 2 členové za kluby první a druhé nejvyšší soutěže. Dále pak Valná hromada volí ještě členy Revizní a kontrolní komise, členy Odvolací komise a předsedu Etické komise (Stanovy FAČR).

Součástí organizační struktury je i pozice generálního sekretáře a dále různé odborné komise, jako například ekonomická komise, komise mládeže či legislativní rada. Tyto orgány už však pro tento výzkum nijak zásadní roli mít nebudou. Proto se autor v následujících podkapitolách zaměří především na volby do Výkonného výboru. Blíže pak na pozice předsedy a místopředsedů. Opomenuty nebudou ale ani zbývající pozice ve Výkonném výboru.

2.1.2 Volby členů do Výkonného výboru

Stěžejní pro tento výzkum budou volby členů výkonného výboru. Ty se konají pravidelně jednou za 4 roky na Valné hromadě. Valná hromada nejdříve zvolí předsedu, následně místopředsedy, předsedu Řídící komise Čech a následně předsedu Řídící komise Moravy. Poté následují volby členů Výkonného výboru za první a druhou ligu a následně se volí zbylí členové za Čechy a Moravu. Je důležité zdůraznit, že kdo je oprávněn volit, se u jednotlivých pozic liší. To má vliv jednak na šance jednotlivých kandidátů na pozici předsedy, ale také to výrazně může ovlivnit celkové složení výkonného výboru v tom smyslu, že mohou být voleni kandidáti z různých politických či zájmových skupin. Jak bude rozvedeno dále

v práci, není tedy nijak výjimečné, že ke zvolenému předsedovi jsou následně zvoleni jiní kandidáti na ostatních pozicích, než si nově zvolený předseda přál.

2.1.3 Předseda Výkonného výboru

Volba předsedy Výkonného výboru je mediálně nejsledovanější a není tomu tak náhodou. Předseda Výkonného výboru, neboli zkráceně předseda FAČR, je nejvyšší funkcí v organizační struktuře FAČR, a veškeré změny související s fungováním celé fotbalové asociace se odvíjí na základě toho, kdo je aktuálně předsedou. Dá se tedy říct, že právě výsledky voleb předsedy jsou napříč lety vždy odrazem mocenských struktur ve fotbalové asociaci.

Stejně jako všichni ostatní členové Výkonného výboru je i běžná doba mandátu předsedy FAČR 4 roky. Kandidát může být navrhnout třemi způsoby. Mohou ho navrhnout buď to 3 krajské fotbalové svazy (včetně Pražského fotbalového svazu), nebo sedm okresních fotbalových svazů nebo deset z těchto subjektů- – členské kluby ze soutěží I. ligy, II. ligy, České fotbalové ligy, Moravskoslezské fotbalové ligy, divizí, Asociace fotbalových agentů (AFA), České asociace fotbalových hráčů (ČAFH), Unie českých fotbalových trenérů a Unie rozhodčích. Volba předsedy je tajná, pokud Valná hromada nerozhodne, že volby budou veřejné, což může učinit v případě, že je pouze jediný kandidát.

Samotná volba pak probíhá následovně.

1. „Kandidát je zvolen v prvním kole, hlasovala-li pro něj nadpoloviční většina přítomných delegátů z české komory a nadpoloviční většina přítomných delegátů z moravské komory“ (Stanovy FAČR).
2. V případě, že v prvním kole nesplní danou podmínku žádný kandidát, koná se druhé kolo, ve kterém „je ve druhém kole zvolen ten z kandidátů zúčastnivších se prvního kola, jehož prostý součet hlasů získaných dohromady v obou komorách od přítomných delegátů je nejvyšší“ (Stanovy FAČR).
3. Ani druhé kolo nemusí být v případě volby konečné. V případě stejného nejvyššího zisku dvou či více kandidátů následuje třetí kolo, ve kterém delegáti vybírají již pouze mezi těmito kandidáty a „zvolen je ten z kandidátů, jehož prostý součet hlasů získaných dohromady v obou komorách od přítomných delegátů je vyšší“ (Stanovy FAČR). Stanovy myslí také na remízu po třetím kole. Pokud bude počet získaných hlasů i po třetím kole stejný, musí být o novém předsedovi rozhodnuto bezprostředně po neúspěšné volbě losem (Stanovy FAČR).

Z výše uvedeného se dá jednoznačně vyvodit, že v rámci volby předsedy zastává výrazně silnější pozici Česká komora, která disponuje značně větším počtem delegátů. To je dáno jednak větším správním územím Čech ve smyslu většího počtu krajů a okresů, a tedy větším počtem okresních a krajských fotbalových svazů, které delegují své členy jako delegáty Valné hromady, ale také větším zastoupením delegátů vybranými kluby na divizní úrovni. Je tedy zřejmé, že pro zvolení je klíčové mít podporu především České komory, a že tedy Moravská komora je obecně v nevýhodné pozici a nemůže tak například dosáhnout toho, aby uspěl „moravský“ kandidát nominovaný moravskými krajskými fotbalovými svazy, pokud daný kandidát nezíská podporu i u delegátů Valné hromady z České komory. Naopak preferovaný kandidát České komory může být pohodlně zvolen nejpravděpodobněji ve druhém kole, tím, jak postupně dochází k uvolňování podmínek, kterých je ke zvolení nutných dosáhnout.

2.1.4 Místopředsedové výkonného výboru

Do výkonného výboru jsou vždy zvoleni dva místopředsedové, přičemž jednoho místopředsedu volí delegáti z české komory a druhého místopředsedu delegáti z moravské komory. Platí, že první volí delegáti z opačné komory, než z které byl zvolen předseda. Pokud byl tedy například zvolen předsedou výkonného výboru kandidát z české komory, jako další se uskuteční volba 1. místopředsedy, ve které budou hlasovat pouze delegáti komory moravské (Stanovy FAČR). Každá osoba může v rámci jedné voleb kandidovat pouze na jednu pozici, přičemž v případě místopředsedů nahlíží stanovy FAČR na každého místopředsedu zvlášť, kandidát tedy může kandidovat pouze na jednu pozici místopředsedy. Zvykem bývá, že kandiduje na tu pozici místopředsedy, kterého volí delegáti té komory, kam daný kandidát spadá dle určených kritérií. Do jaké komory daný kandidát spadá, se určuje dle dvou kritérií. Prvním kritériem je místo sídla členského klubu, jehož je kandidát členem. Pokud kandidát není členem žádného klubu, je rozhodujícím kritériem místo jeho trvalého pobytu. Přičemž k oběma kritériím se bere jako validní datum posledního dne, kdy je možné podávat kandidatury (Stanovy FAČR).

Kandidát je zvolen, pokud získá nadpoloviční většinu delegátů oprávněných volit. Pokud se tak v prvním kole nestane, následuje kolo druhé, do kterého postupují 2 kandidáti, kteří získali v prvním kole nejvíce hlasů. V něm je pak zvolen ten kandidát, který získá největší počet hlasů. V případě shodného počtu hlasů v kole druhém se o vítězném kandidátovi rozhodne losem (Stanovy FAČR).

2.1.5 Další členové výkonného výboru

Po volbě místopředsedů se volí další členové výkonného výboru, přičemž i u nich se volby liší. Prvních 5 členů je voleno stejně jako místopředsedové v návaznosti na výsledky voleb předsedy, respektive z jaké komory zvolený předseda je. Platí tak, že pokud by byl zvolen předseda z české komory, tak po volbě místopředsedů volí další 2 členy výkonného výboru delegáti krajských a okresních fotbalových svazů z moravské komory, a další 3 členy pak volí delegáti krajských a okresních fotbalových svazů české komory (Stanovy FAČR). Důležité je zmínit, že počet členů, které volí jednotlivé komory, se nemění. Mění se pouze pořadí, ve kterém jsou voleni. Pokud by tak byl zvolen předseda z moravské komory, jsou po místopředsedech voleni jako první členové výkonného výboru delegáty krajských a okresních fotbalových svazů z české komory, a až následně jsou voleni delegáty krajských a okresních fotbalových svazů členové moravské komory. Ale i nadále platí, že delegáti české komory volí 3 členy a delegáti moravské komory 2 členy.

Další 2 členy výkonného výboru pak volí pouze delegáti klubů z 1. a 2. nejvyšší soutěže. Předsedu Řídící komise pro Čechy, jakožto další člena výkonného výboru, pak volí delegáti klubů spadající do soutěží, jež podléhají pravomocím této komise, a delegáti krajských svazů z Čech včetně Pražského fotbalového svazu (Stanovy FAČR).

Principově stejně pak probíhá i volba předsedy Řídící komise pro Moravu, s tím, že místo delegátů za kluby a svazy z Čech volí samozřejmě delegáti z klubů a svazů na Moravě.

V případě předsedů Řídících komisí Čech, potažmo Moravy je nastavená volební procedura stejně jako u voleb místopředsedů. Ve volbě ostatních členů výkonného výboru platí, že jsou zvoleni ti kandidáti, *„kteří získali nadpoloviční většinu hlasů přítomných delegátů oprávněných je volit, a to v pořadí podle počtu získaných hlasů až do počtu členů orgánu, který má být zvolen“* (Stanovy FAČR). Není-li podle nastavení prvního kola zvolen stanovený počet členů orgánu, *koná se druhé kolo voleb, do něhož postupují ti dosud nezvolení kandidáti, kteří získali nejvíce hlasů v prvním kole, v počtu nepřekračujícím dvojnásobný počet kandidátů, než zbývá volných míst, s tím, že v tomto druhém kole je zvolen zbylý počet členů orgánu v pořadí podle počtu získaných hlasů* (Stanovy FAČR). Druhé kolo se také koná v případě, *získá-li při volbě na posledním volitelném místě stejný počet hlasů více kandidátů* (Stanovy FAČR).

2.1.6 Shrnutí

Samotné volby jsou tak poměrně složitým procesem, ve kterém není zcela jednoduché se zorientovat. Nejen, že se v určitých věcech liší samotné nastavení voleb u různých pozic do výkonného výboru, liší se také, kdo jakého člena výkonného výboru je oprávněn volit. Tento fakt může být v kontextu dalšího výzkumu této práce, na kolik cíleně daní kandidáti nastavení voleb využívají či si ho při svém předvolebním snažení uvědomují, stěžejní. Za zdůraznění také stojí silná polarizace asociace při volbách. Přestože asociace funguje jako jednolitý spolek pokrývající celou Českou republiku, při volbách se „rozdělí“ na dvě části v podobě české a moravské komory. A přestože Morava má v rámci Stanov zaručené zvolení některých členů výkonného výboru, tak i tak je zřejmé, že stěžejní roli na valné hromadě mají delegáti české komory, kteří jednak volí o jednoho člena výkonného výboru více, a zároveň bez podpory alespoň určité části české komory nemůže být zvolen předsedou preferovaný kandidát moravské komory, ani kdyby její delegáti byli naprosto jednotní. V případě volby předsedy výkonného výboru se daný volební systém řadí v rámci teorie volebních systémů do typologie Two round system, přičemž pro vítězství v prvním kole kandidát potřebuje získat nadpoloviční většinu hlasů přítomných delegátů v obou komorách. Právě rozdělením na dvě komory je způsob volby v prvním kole částečně specifický, a nelze jej tak zařadit úplně stoprocentně. Ve druhém kole je již způsob volby typický pro dvoukolový systém, kdy se stává vítězem ten kandidát, jehož prostý součet hlasů získaných v obou komorách dohromady je nevyšší.

U voleb místopředsedů a předsedů Řídících komisí Čech a Moravy se také uplatňuje Two round system, kdy pro vítězství v prvním kole musí kandidát získat nadpoloviční většinu hlasů přítomných delegátů. Pokud žádný z kandidátů neuspěje, následuje druhé kolo, kam postupují 2 nejuspěšnější kandidáti z kola prvního. Ve druhém kole se pak využívá většinový systém FPTP, ve kterém se vítězem stává ten kandidát, který získal většinu hlasů všech přítomných hlasů.

Pro volby zbylých členů Výkonného výboru se také používá Two round systém, přičemž v obou kolech se užívá volební systém block vote, kdy jsou v prvním kole zvoleni kandidáti s nadpolovičním počtem hlasů v pořadí až do obsazení všech mandátů, přičemž každý delegát může rozdělit hlas mezi tolik kandidátů, kolik je volených mandátů. Ve druhém kole jsou pak případně zvoleni ti kandidáti, kteří získali nejvíce hlasů. Zároveň je nutné zdůraznit, že výše popsání určení volebního systému jako blokového hlasování je dedukcí autora na základě ze stanov vyplývající informací, že již v prvním kole může dosáhnout potřebný

počet kandidátů na nadpoloviční většinu hlasů. Ve stanovách nijak explicitně uvedeno, mezi kolik kandidátů delegát své hlasy dělí, uvedeno není.

3. Éra FAČR z dob fungování Romana

Berbra

Jelikož se v následujících kapitolách bude vyskytovat větší množství jmen lidí, kteří jsou pro následující kapitoly z různých důvodů stěžejní, autor vypracoval seznam všech jmen v práci zmíněných, v rámci kterého dané lidi krátce představil. Zmíněný seznam je možné nalézt v příloze č.2. Informace o jednotlivých lidech autor načerpal především skrze provedené rozhovory a veřejně dostupné informace na internetu.

3.1 Roman Berbr

Následující kapitoly se budou výrazně věnovat osobě Romana Berbra. Cílem této části práce bude prozkoumat průběh, výsledky, a případné další důležité okolnosti jednotlivých voleb do výkonného výboru, ve kterých nějakým způsobem figuroval Roman Bebr. Než se však autor začne věnovat jednotlivým volbám, je důležité osobu Romana Berbra představit a pokusit se vysvětlit, v čem je jeho role v rámci této práce důležitá.

Roman Berbr byl dlouhodobě považován za největšího kmotra českého fotbalu a za osobu, která český fotbal defacto řídila po více než 10 let.

Roman Berbr se narodil 23. června 1954. Pochází z Plzeňského kraje, a právě s tímto regionem byl poměrně výrazně spjat i během svého působení ve fotbale. Ještě za minulého režimu působil v STB a dle vlastních slov i 7 let u rozvědky. Roman Berbr se dlouhodobě svým působením u STB nijak netajil, do konce se tím chlubil, a snažil se to využít jako faktor strachu i při svém působení ve fotbalové asociaci (Mádl, 2013, str 38). Ve fotbale začal působit ve svých 25 letech jako fotbalový rozhodčí a v roce 1989 písal své první utkání v tehdejší nejvyšší federální lize. Jeho první kauza se pojí s rokem 1995, kdy v rámci tajné ankety majitelů klubů bylo jeho jméno „kvůli špatné morálce“ označeno jako na listině rozhodčích nežádoucí. Berbr pak přišel se závažným obviněním, že tehdejší sportovní ředitel SK Slavia Praha František Cipro mu nabídnul úplatek. Jako reakce na toto obvinění byl však sám Berbr obviněn, že si v barážovém zápase o postup do nejvyšší soutěže v roce 1993 řekl o úplatek on sám. Následně Berbr svá obvinění proti Ciprovi stáhl, vyšetřování jeho samotného kvůli zmíněnému zápasu z roku 1993 vyzněly do ztracena a Roman Berbr dostal od disciplinární komise trest zákazu působení ve fotbale na půl roku (Filípek, Reflex, 2020).

Po ukončení svého působení v roli rozhodčího v roce 2000 se následně Roman Berbr stal delegátem a začal působit i v komisi rozhodčích. Dotáhnul to postupem času až na předsedu Plzeňského fotbalového svazu a následně tedy do výkonného výboru FAČR na pozici místopředsedy.

3.1.1 „Impérium“ Romana Berbra

V této kapitole se autor pokusí nastínit, jakým způsobem Roman Berbr český fotbal ovládl. Roman Berbr jako první pochopil, jak volební systém ve fotbalové asociaci funguje. Uvědomil si, že moc ve fotbale nepochází zvrchu, ale zespoda, tedy z amatérského fotbalu. Základem jeho impéria se staly široké vazby s mnoha rozhodčími (Filípek, Reflex, 2020). To potvrzuje v rozhovoru s autorem práce také renomovaný fotbalový novinář Luděk Mádl, který popsal, jak se impérium Romana Berbra rodilo. Luděk Mádl zdůraznil, že celé se to zrodilo při rozpadu federace. *„Před tím tady fungovala Československá fotbalová federace, kterou já tedy nepamatuju, ale říkalo se, že řídili snad v 10 lidech celý svaz. Předseda, sekretář, jeden člověk na disciplinární komisi apod.. A druhý aspekt byla změna společenských poměrů. Po rozpadu federace se řízení fotbalu ujal spolek, který do té doby řídil celý fotbal od 3. ligy níže. V čele byl František Chvalovský. A na ustanovující schůzi si velká práva vydobyli moravští funkcionáři, kteří prosadili do stanov dvoukomorovost a prosadili právo vetovat volbu předsedy. Výkonný výbor byl tak ustanoven podobně, jak ho známe dnes, tedy, že tam byly zastoupeny všechny úrovně fotbalu. Což mělo za důsledek takový jev, že se na těch VH mísili takové dvě skupiny. První byli takoví „dědové 50+ let“ ve 40 let starým saku, co dělali na těch vesnicích funkcionáře strašně dlouho. A v kontrastu s tím byla skupina podnikatelů, kteří vlastnili ty prvoligové kluby. Petr Mach a další. A Roman Berbr si všiml té situace, že ti „dědové“ na těch okresech začali pomalu vymírat, a nikdo to po nich nechtěl moc dělat. Byla doba, že všichni mladší chtěli podnikat, investovat a nebyla úplně atmosféra se věnovat nějakému spolkovému životu, navíc zadarmo“ (rozhovor Mádl). A právě v tento moment se Roman Berbr rozhodl ta prázdná místa zaplnit svými známými z dob rozhodcovské kariéry. Opět to rozvádí Luděk Mádl, který zdůrazňuje, že Roman Berbr začal se svým plánem v rámci české komory. Ze začátku oslovil spíše bývalé rozhodčí, které znal, později se to začalo týkat i aktivních rozhodčích a na ty prázdná místa na svazech, zejména v okresních začal ponoukat tyhle lidi, ať to vezmou, že vytvoří nějakou sílu a budou moc s tím fotbalem něco udělat. A s touto snahou uspěl. Následně tak začal nabývat převahy i na jednotlivých krajských fotbalových svazech a postupně takhle*

„odstřelil“ několik krajských předsedů a dosadil tam svoje lidi, čímž byl dokonán proces, v rámci kterého se česká komora se postupně od nuly posunula tak, že ji Roman Berbr ovládal třeba z 80 %“ (rozhovor Mádl). Hlavní síla tohoto impéria pak byla v přímém vlivu na aktuální rozhodčí. Díky nim pak mohl kontrolovat přímé dění v jednotlivých soutěžích. Vybudoval tak obludný systém, ve kterém byly kluby nuceny platit nemalé částky, aby je rozhodčí nepoškozovaly. Tímto způsobem tak měl Roman Berbr přímý vliv na klíčová rozuzlení, kdo v daném ročníku postoupí do vyšší soutěže, či kdo naopak sestoupí do soutěže nižší. Pokud klub odmítl platit, Roman Berbr přes svůj vliv zajistil na zápasy daného mužstva delegace takových rozhodčích, kteří následně daný klub, lidově řečeno, zařizli (Filípek, Reflex, 2020).

Jeho vliv začal na úrovni Plzeňského kraje, ale poměrně rychle se rozšířil i do vyšších soutěží. Jak ve své knize Kmotr fotbal uvádí Luděk Mádl, sám Berbr o sobě prohlásil, že „volby umí špičkově“ (Mádl, 2013, str. 39). Dokázal totiž do české komory fotbalového svazu dostat takové množství jemu spřízněných lidí, že česká komora vždy hlasovala tak, jak si Roman Berbr přál. A jak již bylo vysvětleno v předchozí kapitole, jsou to hlasy právě české komory, které mají klíčový vliv na volby předsedy výkonného výboru.

3.2 Volby v letech 2005-2017

Časové rozmezí, které lze vnímat jako období vlády Romana Berbra, bylo více než 12leté. Od voleb do výkonného výboru v roce 2005 až do posledních voleb, kterých se Roman Berbr osobně účastnil v roce 2017, lze sledovat výrazné mocenské boje mezi moravskou a českou komorou, které provázela i poměrně turbulentní období, kdy český fotbal končil bez zvoleného vedení nebo kdy docházelo k zatýkání vícera vlivných lidí z fotbalového prostředí. Mimo jiné skrze popis jednotlivých voleb a událostmi s nimi spojenými bude možné sledovat i vývoj samotného volebního systému dříve ČMFS (Českomoravského fotbalového svazu), respektive později FAČR, který se během daných let proměňoval, a snahy o jeho změny s sebou nesly výrazné mocenské boje.

3.2.1 Volby do výkonného výboru v roce 2005

Přestože mnohem výrazněji bude rezonovat jméno Romana Berbra v rámci fungování fotbalové asociace až ohledně voleb v roce 2009, nelze opomenout již volby v roce 2005. V tomto období bylo, v ne příliš pozitivním smyslu, nejznámějším jménem ve fotbale jméno Vlastimila Košťála. Právě Vlastimil Košťál měl velmi dobré vztahy s Romanem Berbrem,

který ho tak chtěl protlačit na pozici předsedy. *Vlastimil Košťál byl manažer Sparty a jeho zásadní idea byla, aby se za státní peníze postavil klubu AC Sparta Praha nový stadion. A k tomu potřeboval ovládnout fotbalový svaz. Primární idea teda byla, že se stane předsedou fotbalového svazu. A k tomu samozřejmě potřeboval hlasy, čímž se dostáváme k Romanovi Berbrovi, protože v téhle době už Roman Berbr ovládal takový počet hlasů, že pokud někdo chtěl být předsedou, tak to musel domluvit právě s Romanem Berbrem. Ale zároveň platilo, že pouze česká komora nestačila a bylo potřeba získat hlasy i na Moravě“* (rozhovor Mádl). To se mu tehdy kvůli odporu moravské komory nedařilo, a dokonce na dvou valných hromadách nebyl předseda zvolen. Na první valné hromadě kandidovali proti sobě Ivan Hašek a Vlastimil Košťál, na té druhé byl donominován ještě Pavel Mokrý. Když se Romanovi Berborvi s Pavlem Košťálem nedařilo moravskou komoru přesvědčit, vymysleli náhradní řešení, které opět rozvádí Luděk Mádl. *„Byli 3 kandidáti, dvě valné hromady se zablokovaly a rozsekla to až třetí Valná hromada, kde byl zvolen pan Mokrý, kandidát Moravy, přičemž v té době si nikdo moc neuvědomoval, že Mokrý už byl domluvený s Košťálem. A realita pak byla taková, že tím hybatelem na svazu byl stejně Košťál a Mokrý pouze nesl odpovědnost* (Rozhovor Mádl). Vlastimil Košťál totiž z kandidatury na předsedu odstoupil a kandidoval pouze na pozici místopředsedy za Čechy, kde ho moravská komora nemohla nikterak zablokovat (Mádl, 2013, str 41).

Duel mezi Pavlem Mokrým a Ivanem Haškem byl však i tak velmi zajímavý. Pavel Mokrý po odstoupení Vlastimila Košťála získal důvěru moravské komory, kde vyhrál 38:34, avšak v české komoře volby skončily remízou 64:64. Dle tehdejších stanov však nenásledovalo hned druhé kolo, ale nejprve rozhodovací volba, ve které volili jen delegáti české komory. Rozhodovací volbu vyhrál následně Pavel Mokrý v poměru 72:56 a stal se předsedou tehdejšího ČMFS (Českomoravský fotbalový svaz) (Idnes,2005). V tomto volebním období se také poprvé Roman Berbr dostal tam, kam nejvíce toužil. Do ligové komise rozhodčích, kam ho vytáhnul právě Košťál. Košťál s Berbrem se však během tohoto období rozkmořili a Vlastimil Košťál odvolal celou komisi rozhodčích včetně Romana Berbra. Roman Berbr se pak vrátil zpátky do nejvyšších pater hned v následujících volbách v roce 2009.

3.2.2 Volby do výkonného výboru 2009

Ve volebním období předsedy Pavla Mokrého stoupala uvnitř fotbalu výrazná nespokojenost především ze strany okresů. Ty tak jednak iniciovaly posunutí volební valné hromady v roce 2009 z října už na červen a především se pak aktivně snažily zlanařit Ivana Haška, aby opět

kandidoval na předsedu (Rojik, Jůzek, 2011). Samozřejmě zájem okresů o kandidaturu Ivana Haška souvisel s rostoucí nespokojeností s osobou Vlastimila Košťála. *„Pavel Košťál padnul, protože vsadil na premiéra Paroubka, který před volbami vyhlásil, že pokud bude premiér, tak dá miliardu na nový stadion na Letný. Ale následovala Kubiceho zpráva, Paroubek sice vyhrál volby, ale vládu neudělal, a vlastně několik měsíců na to rezignoval na všechny pozice i Košťál a odstěhoval se do Rakouska. A po Košťálovi tak zůstalo takové vzduchoprázdno, které měl vyplnit právě Ivan Hašek“* (Rozhovor Mádl). Je důležité připomenout, že v té době již spolu Roman Berbra a Vlastimil Košťál nevycházeli. Do iniciativy se tak zapojily i okresy, které spadaly pod vliv Berbra. A právě vliv a moc Romana Berbra přes českou komoru už byla natolik výrazná, že ani Ivan Hašek se nemohl obejít bez spolupráce s Berbrem, pokud si přál být zvolen (Mádl, 2013, str. 41). Luděk Mádl pak v rozhovoru situaci popsal následovně. *„Bylo naprosto zjevné, že k nějakým politickým dohodám tam dojít muselo, i když nikdy nebyly nijak rozkryty nebo prezentovány na veřejnosti. Ale Ivan Hašek přišel po tom Křišťálovsko-Mokrém období a přišel s takovou tou auroou člověka, co ten fotbal opravdu může někam posunout. A co bylo důležité, že na té VH, na které byl zvolený, dostal opravdu velké procento hlasů, takže měl opravdu silný mandát“* (rozhovor, Mádl). Volby opravdu proběhly zcela hladce. Ivan Hašek vyhrál s přehledem hned v prvním kole, když získal většinu v české i moravské komoře, a celkově pak získal 167 hlasů z celkových 202 (Rojik, Jůzek, 2011).

Vliv Romana Berbra na valné hromadě byl však i tak zcela zřejmý, *„když si Ivan Hašek na volební valné hromadě po svém zvolení řekl, které lidi chce do VV, přičemž vynechal ty typické „Berbrovy koně“. Ale Valná hromada zvolila jen část lidí, které si Hašek nadiktoval, ale ty lidi, které tam Berbra chtěl mít, tak tam samozřejmě byli“* (rozhovor, Mádl).

Přestože i s takto jasným výsledkem byla výhra vázaná na vliv Romana Berbra, tak se Ivan Hašek alespoň částečně snažil Romanu Berbrovi čelit, když ho odmítnul pustit do sféry dvou nejvyšších soutěží (Mádl, 2013, str 42). Moc Romana Berbra však byla přesto velmi velká, a možnosti Ivana Haška poměrně omezené. V rámci různých kauz začínalo být zřejmé, *„že byly nějaké předvolební sliby Ivana Haška směrem k určitým lidem, které jsem chápal tak, že to byly nějaké úlitby naslibované Berbrovi, které pak Hašek neplnil. Víím, že tam byly už tehdy spory o nějaké obsazení komise rozhodčích a bylo z toho tak zřejmé, že na tom svazu probíhají boje. A Hašek po dvou letech zkrátka zdrhnul, což se stalo po valné hromadě, kde prvně navrhnul, aby se sídlo svazu přesunulo městské části Praha-Lipence, kde shodou okolností má Ivan Hašek rezidenci, ale tuhle vizi česká komora jednoznačně odmítla, takže*

tam bylo evidentní to Berbrovo jednoznačné ne, a 10 minut na to Hašek oznámil rezignaci“ (Mádl, rozhovor).

3.2.3 Volby do výkonného výboru 2011

Konec předsednictví Ivana Haška otevřel Romanu Berbrovi bránu do nejvyšších pater fotbalu až do jeho zatčení v roce 2020. V září 2009, ještě před mimořádnými volbami nového předsedy, tedy v mezidobí, kdy rezignoval Ivan Hašek, a ještě nebyl zvolen nový předseda, byla odvolána komise rozhodčích, které šéfoval Luděk Macela. *„V tomto mezidobí řídil FAČR první místopředseda Dalibor Kučera a tímhle krokem se Berbr a jemu blízká skupina prorvala k moci rozhodčími“* (Mádl, rozhovor). Luděk Macela byl kritizován za své vazby na zkompromitovaného rozhodčího Josefa Krulu. Více než důvod odvolání Macelovy komise, je pro tuto práci ale stěžejní iniciátor tohoto odvolání a osoba, které byla pověřena sestavením a vedením komise nové. Iniciátorem odvolání zmíněné komise, které dle několika členů výkonného výboru bylo značně nestandardní, byl Tomáš Paclík (Novák, 2011). Tomáš Paclík byl v té době šéfem klubu Viktoria Plzeň a členem Výkonného výboru a brzy taky kandidátem na předsedu výkonného výboru v blížících se volbách. Spojení Romana Berbra s Tomášem Paclíkem jakožto majitelem klubu Viktoria Plzeň v této práci není náhodné. Jak rozvíjí dále Luděk Mádl, Roman Berbr je s plzeňským klubem značně spjatý, jelikož měl *„Berbr na stadionu plzeňské Viktorky čestné místo ve VIP. Poté, co se vybudovaly dvě věže v rámci rekonstrukce fotbalového stadionu, tak v jedné té věži sídlí Plzeňský krajský fotbalový svaz, kde byl Berbr předsedou. A dá se tedy říct, že po pádu Haška Berbr ukázal zuby a nějakým způsobem si otestoval to složení ve výkonném výboru, kde ti lidi zvedli ruku, že bude ta Macelova komise odvolána a nastoupí Dagmar Damková. A v ten moment získal Roman Berbr přímý impakt na sudí“* (Mádl, rozhovor).

Zde je důležité připomenout vztah Romana Berbra k Dagmar Damkové. Dagmar Damková již v té době byla dlouholetá partnerka a později snoubenka Romana Berbra. Dnes jsou již manželé. Roman Berbr tak měl v roce 2011 zásadní vliv na složení poloviny výkonného výboru včetně předsedy a také přímý vliv na samotné rozhodčí, stejně jako tvorbu nominačních listin rozhodčích, potažmo na delegace na konkrétní utkání.

Moci, které Roman Berbr dosáhl, se do jisté míry začal bát i majitel AC Sparta Praha Daniel Křetínský. Ten tak ze všech sil tlačil na to, aby se novým předsedou FAČR stal Miroslav Pelta. Miroslav Pelta byl, a stále je, majitelem klubu FK Jablonec. V roce 2023 byl nepravomocně odsouzen na 6 let odnětí svobody nepodmíněně za ovlivňování dotací

mířících do českého fotbalu od Ministerstva školství (ČTK, 2021). Toto bude tématem však až v pozdější části práce. Pro tuto kapitulu bude stěžejní výsledek voleb v roce 2011 a následný vývoj vztahů Miroslava Pelta s Romanem Berbrem potvrzený i volbami v roce 2015.

Mimořádné volby po odstoupení Ivana Haška se konaly 17.11. 2011 a z politologického hlediska jde o volby ze všech jednoznačně nejzajímavější, jelikož je provázely asi nejzásadnější spory o znění a případně změnění stanov či volebního řádu. Kandidovali proti sobě již zmínění pánové Miroslav Pelta a Tomáš Paclík, které doplnil tehdejší místopředseda výkonného výboru Jindřich Rajchl. Volby se však původně měly konat již v září téhož roku, ale právě kvůli sporům o volební řád se volby neuskutečnily. Moravská komora se cítila, a nutno dodat, že po právu, odsunuta do pozadí, a snažila se tak usilovat o to, aby volby probíhaly pouze ve dvou kolech s tím, že pokud daný kandidát nebude vybrán, tak bude pokračovat fotbalová asociace bez předsedy. Tento spor vyústil v neschválení volebního řádu na valné hromadě konající se 16. 9. 2011 a k nutnosti volby odsunout na již zmíněný listopad (Šedivý, Kuklík, 2011). Boje mezi moravskou komorou a zbytkem fotbalového hnutí pokračovaly až do zmíněné valné hromady konající se 17. 11., přičemž moravská komora vyhrožovala, že pokud se volby neuskuteční, podají návrh na odvolání celého výkonného výboru a navrhnu nové volby (Lidovky.cz, 2011). Pro kontext je nutné zdůraznit, že na této valné hromadě se měl volit pouze nový předseda jako náhrada za odstoupivšího Ivana Haška.

Samotná Valná hromada ze 17. 11. pak měla také napínavý průběh. Ještě před projednáním volebního řádu byl totiž přednesen návrh na změnu stanov. Daný návrh upravoval volební klíč pro třetí kolo voleb. Na základě tohoto návrhu, který byl schválen a začal být uplatňován od další valné hromady, se ustanovilo, že aby kandidát ve třetím kole zvítězil, musí mít vyšší počet hlasů celkem v obou komorách a zároveň v obou komorách alespoň 35 % hlasů (ibid, 2011). Tyto volby to tak ještě neovlivnilo, ale i v kontextu vývoje volebního systému ve fotbalové asociaci je tato skutečnost zaznamenáníhodná. Zároveň to i naznačovalo jistý konsenzus a smír mezi moravskou a českou komorou. To potvrdilo i následné schválení volebního řádu pro tuto valnou hromadu. Nejzásadnějším bodem v něm je skutečnost, že kandidáti si vybírají, za jakou komoru hlasují. Došlo tak k bizarní situaci, kdy jak zástupce jabloneckého fotbalu Miroslav Pelta, tak zástupce plzeňského fotbalu Tomáš Paclík se rozhodli kandidovat za moravskou komoru. Již na první pohled tak bylo zřejmé, že tento bod otevřel kandidátům mnohem větší manévrovací prostor ke kalkulaci s hlasy (ibid, 2011).

Samotná volba to pak potvrdila. V prvním kole byl vyřazen Jindřich Rajchl, který sice získal nejvíce hlasů v české komoře, ale neměl absolutně žádnou podporu moravské komory, a získal tak celkově nejmenší počet hlasů. Do druhého kola tak postoupili Miroslav Pelta a Tomáš Paclík, avšak ani v něm nový předseda zvolen nebyl, jelikož ani jeden kandidát nezískal požadovanou většinu v obou komorách. Ve třetím kole pak, dle volebního řádu, jak byl zde nastaven, hlasovali jen delegáti té komory, za kterou daný kandidát kandidoval. V tomto případě tedy rozhodovala o novém předsedovi moravská komora, kde měl jednoznačně větší podporu Miroslav Pelta. Ten byl tak ve třetím kole zvolen v poměru 55:16 (ibid, 2011).

Kromě předsedy se na těchto volbách volila ještě jedna pozice. Po odchodu Petra Kašného byl zvolen do výkonného výboru sám Roman Berbr, který nakonec neměl protikandidáta. Tyto volby tak utvořily velmi mocný dvojblok Pelta - Berbr, který ovládal fotbal po několik dalších let. Ani Miroslav Pelta nedokázal nijak výrazně bránit Berbrověmu vlivu. Zejména pak vlivu na rozhodčí, ale jak potvrzuje i Luděk Mádl, tak i přesto, *„že je a tedy oprávněně, hodně kritizována role Miroslava Pelta v pozici předsedy, tak ač měl Berbr tendence se rozrůst na maximum, tak Miroslav Pelta ho zvládal aspoň trochu držet v nějaké pozici. Ale jakmile „padnul“ Pelta a stal se předsedou FAČR Martin Malík, tak si mohl začít dělat Berbr, co chtěl“* (Mádl, rozhovor).

3.2.4 Volby do výkonného výboru 2013 a 2017

Poslední dvoje volby budou rozvedeny v jedné kapitole, jelikož mocenské postavení dvojice Pelta a Berbra bylo velmi pevné, a volby v roce 2013 tak nepřinesly nic zásadního. Jak Miroslav Pelta, který obhajoval post předsedy, tak Roman Berbr, který kandidoval na pozici místopředsedy, neměli protikandidáty a bez problémů tak byli zvoleni (ČTsport.cz, 2013).

Volební rok 2017 byl pak už mnohem komplikovanější. Zásadní roli na fungování Fotbalové asociace České republiky měl policejní zátah v sídle fotbalové asociace, který se uskutečnil 3. května 2017, a při kterém byl zatčen i předseda Miroslav Pelta (Isport, 2017). Ten následně rezignoval na svou funkci a bylo jasné, že český fotbal bude mít nového předsedu. Zásah ve fotbalové asociaci však nikterak nepoznamenal Romana Berbra, který tak ve své pozici místopředsedy mohl bez problémů setrvat. Samotná volba se pak podobně jako v roce 2011 musela uskutečnit nadvakrát. Jelikož na poprvé, 2. 6. 2017 skončily volby patem. O post předsedy se ucházeli pánové Petr Fousek, Martin Malík a Libor Duba. V prvním kole vypadnul Libor Duba, který získal pouhé 3 hlasy. Hlasovalo tedy pro něj méně lidí, než ho

navrhlo. Ani Martin Malík ani Petr Fousek však dostatečnou podporu v obou komorách nezískali, a tak následovalo kolo druhé. I ve druhém kole však platilo, že Martin Malík má jednoznačnou podporu české komory, zatímco moravská komora preferuje Petra Fouska, a ani jeden z kandidátů tak nezískal nadpoloviční většinu v obou komorách. Ve třetím kole potřeboval pro své zvolení kandidát prostou většinou všech hlasů, ale zároveň alespoň 35 % hlasů v obou komorách, což ani jeden z kandidátů nezískal (ČT Sport, 2017). Z toho důvodu se nevolily ani další funkce, a vedení ještě zhruba půl roku pokračovalo ve starém složení. Tyto volby opět ukázaly velký boj mezi moravskou komorou a tou českou, kde měl silný vliv Roman Berbr. Jako příklad lze uvést jednání obou komor před třetím kolem, na kterém vyjednávací tým za moravské delegáty navrhl, že podpoří Martina Malíka, kterému chybělo k dosažení 35 % dle výsledků druhého kola 7 hlasů, výměnou za to, že svou kandidaturu stáhne Roman Berbr. Česká komora tento návrh odmítla, a výsledkem tak bylo odložení voleb na konec roku 2017 (ibid, 2017).

Berbrova moc tak zůstávala neotřesitelná, což se potvrdilo i ve zmíněných nadcházejících volbách, které se konaly 12. prosince 2017. Velkým tématem na těchto volbách však byl především tlak ze strany UEFA. Ta dokonce vyslala na valnou hromadu svého zástupce Hrihorije Surkise, který ve svém proslovu vyzval především moravskou komoru, aby schválila úpravu Stanov, podle které již nebudou mít možnost volby zablokovat. Surkis pohrozil, že pokud by nemělo dojít ke zvolení nového předsedy, bude ustanovena „normalizační komise“, a UEFA by převzala nad českým fotbalem kontrolu (Šedivý, Plašil, 2017). Výrazný vliv přítomnosti Hrihorije Surkise připisuje i Luděk Mádl, který situaci na valné hromadě v prosinci 2017 popsal takto. *„Hrihorij Surkis, který se teda choval jak hovado, pohrozil, že bude ve fotbalové asociaci zavedena nucená správa.“* Morava tedy nakonec ustoupila, došlo ke změnám stanov a Morava potvrdila také zvolení Martina Malíka. Novým předsedou FAČR se tak poměrně hladce stal Martin Malík, když získal v 1. kole 175 hlasů z 202 možných. Opět tak vyhrál kandidát, kterého jednoznačně preferoval Roman Berbr skrze jednotlivé delegáty české komory. Luděk Mádl však v rozhovoru také podotknul, že přítomnost zástupce UEFA nebyla nikterak náhodná. *„Bylo naprosto zjevné, že to přes paní Damkovou, která v té době působila v komisi rozhodčích UEFA, bylo s panem Surkysem připravené. Že přijel částečně na objednávku řešit tuhle situaci. Zároveň je potřeba zdůraznit, že UEFA se obecně tenhle ten model, že někdo blokuje někoho jiného, který v jednu dobu byl v Evropě docela běžný, a blokovalo to několik asociací v Evropě najednou, snažila změnit a tlačila na asociace, aby to zjednodušily. Takže to šlo nějakým*

způsobem ruku v ruce“ (Mádl, rozhovor).

3.3 Vliv volebního systému na výsledky voleb

Na výše uvedených volbách bude možné ukázat velmi dobré příklady toho, jak může mít nastavení volebního systému vliv na výsledek volby. Nejvíce viditelným příkladem je doba samotné tvorby volebního systému tehdejšího Českomoravského svazu, na kterém byla při rozhodnutí o dvoukomorovosti fotbalového svazu také zavedena možnost veta volby předsedy danou komorou. Dané veto bylo vytvořeno tou podmínkou, že každý kandidát musel získat nadpoloviční počet hlasů v obou komorách. Na již uvedených příkladech je tak vidět, že i přes jasně větší podporu nemusel být kandidát zvolen. Takto selhal například Pavel Košťál. I přes pozdější úpravu volebního systému, po které kandidátovi stačilo získat celkovou nadpoloviční většinu pod podmínkou, že získal alespoň 35 % hlasů v obou komorách, bylo možné, aby kandidát i přes jednoznačně větší počet získaných hlasů nebyl zvolen. Takto se zablokovala například volba Martina Malíka.

Příklady lze nalézt i při vynechání jisté anomálie v podobě dvou komor, a to pouze v rámci různých variant volebních systémů. První variantou, jak by se mohlo dosáhnout jiných výsledků, je odstranění vícekolového systému. Kvůli velké polarizaci mezi oběma komorami by však výsledek nebyl jiný takřka nikdy. Formou FPTP by nakonec byl vždy zvolen stejný kandidát, který byl ve skutečnosti zvolen, došlo by k tomu však výrazně rychleji. Jediná výjimka by nastala v roce 2005, kde by byl zvolen Pavel Košťál, a nedošlo by k situaci, kdy by se volby musely konat 3x, až do momentu, kdy Pavel Košťál nekandidoval. Mnohem zajímavější by však mohly být výsledky v roce 2011, kdy proti sobě kandidovala rovnou trojice poměrně vyrovnaných kandidátů. Pokud by v těchto volbách místo systému FPTP byla realizována volba skrze Bordovo hlasování, mohly volby dopadnout teoreticky jinak. V těchto volbách totiž vypadnul v prvním kole Jindřich Rajchl, který ale zároveň získal nejvíce hlasů v Čechách, ale zároveň měl nulovou podporu na Moravě. Pokud by však delegáti kandidáty bodovali formou 3 body pro nejvíce favorizovaného a 1 bod pro nejméně favorizovaného, tak existuje reálná šance, že by mohl dosáhnout největšího počtu bodů a být zvolen. Samozřejmě i v tomto případě se úvahy odvíjejí z předpokladu, že by byl vícekolový systém nahrazen jednokolovým.

3.4 Zatčení a trestní stíhání Romana Berbra

Cílem této kapitoly bude popsat události spojené se zatčením a obviněním Romana Berbra a shrnout základní podstatu problematiky, kvůli které byl Roman Berbr zatčen. Tato kapitola je důležitá, protože právě zatčení Romana Berbra bylo zásadním impulzem pro vznik skupiny Fevoluce. Přestože již v této kauze padly i první rozsudky, žádný z nich není pravomocný, a z velké části se stále jedná o živý případ. Z tohoto důvodu si autor nikterak neklade za cíl zkoumat kauzu z právního pohledu, ale pouze vytvořit z dostupných mediálních zdrojů časový a faktický souhrn toho, o co se v kauze jedná.

3.4.1 Základní informace

V celé kauze bylo během policejní akce nazvané „Šváb“ zatčeno 22 lidí a dle policie se jednalo o podezření z ovlivňování zápasů formou podplácení rozhodčích ve druhé a třetí nejvyšší soutěži a zpronevěru státních prostředků. Kromě Romana Berbra mezi další „klíčové“ osoby této kauzy patří Roman Rogoz, Michal Káník a Tomáš Grimm. Policie u těchto, ale i u dalších lidí, přes více než 2 roky odposlouchávala telefony, nasazovala štenice do aut a dalších míst. Pár dní po zatčení uvedla státní zástupkyně Lenka Bradáčová: *„Tři osoby podezírá policie z trestných činů zpronevěry a podplácení. U jedné osoby je trestní řízení vedeno pro trestný čin zpronevěry, podplácení a přijetí úplatků. U dalších tří osob jde pouze o trestný čin přijetí úplatku ve prospěch organizované zločinecké skupiny.“* Dalších třináct osob pak bylo obviněno pouze z trestného činu přijetí úplatku (Nohl, Mádl, Koutník, 2020).

3.4.2 Ovlivňování zápasů

Z ovlivňování zápasů bylo obviněno 21 osob a fotbalový klub Slavoj Vyšehrad (ČTK,2021). Vedle Romana Berbra patří mezi nejznámější jména bývalí funkcionáři Michal Káník či Martin Svoboda, přezdíváný Chřestýš. Jméno Martina Svobody je silně spjato v součinnosti s Romanem Berbrem a s vazbami na klub Viktoria Plzeň, kde, byť nikdy nebyl oficiálně zaměstnancem, má dokonce i svou kancelář (Mádl, rozhovor). V rámci této trestné kauzy však šlo o ovlivňování zápasů na nižší úrovni. Především pak šlo o snahu ovlivnit pozitivně zápasy týmu Slavoje Vyšehrad. Mezi obviněnými je také bývalý rozhodčí Tomáš Grimm,

který se rozhodl vypovídat, a jako spolupracující obviněný uzavřel se státním zastupitelstvím dohodu. Právě na základě této a i 3 dalších výpovědí je nejzávažnějším bodem obžaloby, že Roman Berbr, Martin Svoboda a další obvinění tvořili zločineckou organizaci (ČTK, 2023).

3.4.3 Kauza Dezinfekce

Druhá kauza spjatá se zatčením Romana Berbra v roce 2021 je kauza Dezinfekce. V této kauze měla fotbalová asociace v roce 2020 během období Covidu zaplatit 10 milionů korun za dezinfikování stadionů. Částka byla výrazně přestřelená, a zároveň se dané práce neodvedly ani na polovině plánovaných stadionů. V této kauze byly obžalovány 4 právnické a 6 fyzických osob, mezi kterými je i Roman Berbr. Právě Roman Berbr měl být klíčovým akterem ze strany FAČR. Podstata kauzy spočívá v tom, že byl vytvořen původní plán na dezinfekci všech stadionů v České republice, na což byla právě kalkulovaná cena necelých 10 milionů korun. Avšak počet dezinfikovaných stadionů se následně zmenšil, což však nikterak nevedlo k úpravě původní ceny. Smlouva byla uzavřena s firmou Tymich, která celou sumu vyinkasovala, ale zároveň dané peníze pak proudily dál. Nejvíce peněz Fotbalová asociace zaplatila firmě 4cleanPrague, která ale neprovedla žádné práce, protože v té době neměla požadované licence či proškolené zaměstnance. Přestože se jednotlivé klasifikace trestných činů liší, jedná se především o podvod a „praní špinavých peněz“. Ani tato kauza není uzavřena, a je tedy nemožné získat bližší potvrzené informace k případu (ČTK, 2024).

4. Volby v roce 2021

Volby v roce 2021 byly vnímány pro fotbal jako volby revoluční. Jednalo se o první volby od roku 2011, kdy se jich osobně kvůli svému zatčení neúčastnil Roman Berbra. Jeho vliv však s jeho zatčením nijak sám od sebe nevymizel. Právě z toho důvodu a s cílem očistit fotbal vznikla fotbalová revoluční skupina Fevoluce. Dlouhé roky se volby do Výkonného výboru FAČR odehrávaly víceméně jen na té nejvyšší úrovni, kde zájemci o pozici ve výkonném výboru museli mít podporu Romana Berbra, který ovládal amatérský fotbal v Čechách. Nějaké snahy o získání podpory na nižší, amatérské úrovni v Čechách byly buď zbytečné, nebo pro lidi v přízni Romana Berbra nepotřebné. Cílem této části práce tedy bude vyzkoumat, jakým způsobem se tento stav s odchodem Romana Berbra a naopak příchodem revoluční skupiny Fevoluce změnil, a co udělali zvolení funkcionáři Výkonného výboru pro své zvolení, a jakou roli v jejich snažení hrála zmíněná revoluční skupina.

4.1 Fevoluce

4.1.1 Vznik Fevoluce

Fotbalové hnutí zvané Fevoluce vzniklo krátce po zatčení Romana Berbra v listopadu 2020. Hnutí vzniklo jako iniciativa za očištění fotbalu. Hlavním představitelem hnutí se stal Ondřej Lípa. Ondřej Lípa se narodil 5. dubna 1981 v Praze. Dříve působil jako sportovní moderátor a komentátor na České televizi. V roce 2013 pak nastoupil na pozici ředitele komunikace FAČR a tiskového mluvčího reprezentace ČR. Od roku 2019 pak působil jako ředitel komunikace pro klub Viktoria Plzeň. Jak sám Ondřej Lípa v rozhovoru pro Deník.cz uvedl, projekt Fevoluce měl navázat na myšlenky, které se s kolegy snažil prosazovat ve fotbalové asociaci už roky před tím. Těmi kolegy jsou renomovaný trenér mládeže Antonín Barák starší, bývalý manažer fotbalové akademie v Českých Budějovicích Tomáš Maruška či bývalý fotbalista a trenér Jiří Vorlický (Jůzek, 2020). Před zatčením Romana Berbra byly však snahy o jakékoliv změny nereálné, impulz pro výraznou iniciativu změny tak dalo právě až zatčení Romana Berbra. Po něm se ke skupině přidali další lidé. Byli to bývalí čeští reprezentanti Vladimír Šmicer a Tomáš Sivok, a také bývalý generální sekretář FAČR

Rudolf Řepka, a ti společně s již výše zmíněnými vytvořili nejužší jádro Fevoluce. Této skupině, která se v první řadě snažila dle Ondřeje Lípy pouze o vytvoření prostoru pro diskuzi a vzbuzení vlny zájmu o dění na okresech a krajích, se podařilo dosáhnout medializace svých myšlenek, což pak pomohlo k získání podpory výrazných sportovních, ale i dalších osobností a celků. Mezi tyto osobnosti patřili například herci Ondřej Vetchý, Ladislav Hampl či Jiří Ployhar. Z řad bývalých fotbalistů pak hnutí podpořili například Erich Brabec či Jaroslav Drobný. Hnutí podpořily také některé prvoligové a druholigové kluby jako například FK Dukla Praha, FK Teplice či Boheminas Praha 1905. Z řad fotbalistů, kteří hnutí nejen podpořili, ale formou pozdější kandidatury se přímo zapojili, pak za zmínku stojí bývalí reprezentanti Jan Koller a Jan Rajnoch (Zdroj facebook Fevoluce). Následně se začali nabalovat na toto jádro další lidé, až vzniklo hnutí, které dokázalo vytvořit kandidátku na více jak 32 okresech.

4.1.2 Cíle Fevoluce

Jak již bylo zmíněno výše, prvotní myšlenkou Fevoluce bylo pouze probudit v lidech zájem o dění ve fotbale na jejich vesnicích a okresech. S touto myšlenkou začala výše zmíněná úzká skupina postupně objíždět okresy a domlouvat setkání s kluby. Zájem vznikal postupně, avšak gradoval velmi rychle. Na první takové setkání představitelů Fevoluce s kluby dorazilo pouze 8 zástupců klubů ze 40. Na druhém setkání již bylo zástupců 25. Na základě těchto setkání se začala iniciativa rozrůstat napříč kraji. Jak v rozhovoru s autorem popisuje Jan Rajnoch *„Následně to už nebylo úplně organizovaný. Byl to spíš takový organizovaný chaos. Na nějakou strukturu nebyl čas, takže to fungovalo tak, že kdo se k nám přidal, tak se k nám přidal a chtěl něco změnit. Někde se to povedlo a někde bohužel ne.“* Podobně proces, jakým se začalo hnutí Fevoluce rozvíjet popisuje v rozhovoru s autorem také člen Fevoluce a člen Výkonného výboru FAČR Tomáš Neumann, kterého oslovili s nabídkou se do Fevoluce zapojit Ondřej Lípa s Antonínem Barákem starším. Tomáš Neumann pospal proces takto: *„Oslovili mě Ondřej Lípa s Antonínem Barákem, jestli bych jim nepomohl zjistit, jestli v tom fotbale ještě jsou lidi, kteří to chtějí dělat čestně apod.. Já to v první fázi odmítnul, že s fotbalem už nic společného mít nechci, že jsem si toho užil dostatek. Ale po 14 dnech přišel Ondřej Lípa s nabídkou, že bychom to zkusili jen na té nejnižší úrovni, tedy okresech, a jestli tam najdeme lidi, kteří to chtějí dělat. Protože obecně platí, že moc lidí to na těch okresech dělat nechce, protože na to nemají čas. Mají rodiny, zaměstnání apod. Tak jsem tedy souhlasil, že jim na těch okresech pomůžu. A začali jsme ty*

jednotlivé okresy objíždět.“

4.2 Volby do okresních fotbalových svazů

4.2.1 Volební systém voleb do výkonného výboru FAČR

V první řadě je důležité představit volební systém do okresních fotbalových svazů. Přestože každý okresní fotbalový svaz má své vlastní stanovy, v případě voleb je nastavení systému zcela totožné. Výkonný výbor okresního fotbalového svazu je stejně jako Výkonný výbor FAČR volen na 4 roky. Jediné v čem se jednotlivé volby liší je v počtech členů výkonného výboru. Platí však, že Valná hromada daného svazu volí předsedu Výkonného výboru a následně ostatní členy. V případě předsedy *je kandidát zvolen, hlasovala-li pro něj nadpoloviční většina všech přítomných delegátů Valné hromady*. To stejné platí i v případě ostatních členů výkonného výboru s tím, *že v případě, že nadpoloviční většinu hlasů ve získá vyšší počet kandidátů, než je počet osob, které lze zvolit, je zvolen pouze ten z nich či v příslušném počtu ti z nich, kteří získají nejvyšší počet hlasů*. Místopředsedy si až následně vybírá sám Výkonný výbor ze svého středu. Předsedu i všechny členy výkonného výboru volí všichni delegáti. Delegáty na Valnou hromadu vysílají členské kluby daného okresního fotbalového svazu. (Stanovy OFSO Liberec, OFSO Olomouc)

4.2.2 Průběh voleb v roce 2021 a výsledky Fevoluce

Volby do okresních fotbalových svazů začaly 20. února 2021 volbami do OFS Žďár nad Sázavou a probíhaly až do 25. března 2021. Svě první vítězství zaznamenala Fevoluce ve volbách do OFS Teplice, kde delegáti jednohlasně zvolili předsedou Rudolfa Řepku. Druhým úspěchem Fevoluce pak bylo vítězství Jana Rajnocha v OFS Praha-západ. Zde šlo o vítězství o to větší, že tento okresní svaz byl do té doby v režii velkého „Berbrovce“ Roberta Plocha (Škvor, Špryňar, Filípek, 2021). Těžký boj se vedl také například v Rychnově na Kněžnou, kde kandidát Fevoluce zvítězil poměrem 18:15. Fevoluce pak v tomto okresním fotbalovém svazu obsadila celý Výkonný výbor, protože spřízněnci poraženého kandidáta hromadně své kandidatury stáhli. Naopak porážku musela Fevoluce přijmout například v OFS Trutnov, kde obhájil pozici předsedy Marek Pilný (ibid, 2021). Bývalý prvoligový rozhodčí, který se nechvalně proslavil, když vykonával pozici čtvrtého rozhodčího v ligovém zápase hraném 11.5. 2016 Příbram – Slavia Praha opilý (ČTK, 2016).

Naopak další úspěch si připsala Fevoluce v OFS Příbram, kde vyhrál společně dalšími 4

kandidáty podporovatel Fevoluce Pavel Chán. Nejtěsnější souboj se pak odehrál v OFS Benešov, kde o jediný hlas zaznamenala vítězství také Fevoluce (Škvor, Špryňar, Filípek, 2021).

Samotný iniciátor hnutí Ondřej Lípa pak zvítězil v OFS Beroun (ibid, 2021). Právě v těchto volbách byla poprvé vidět větší politická angažovanost, kde Ondřeje Lípu přímo podpořil Vladimír Šmicer. Naopak jeho protikandidáta dokonce přímo na volební valné hromadě videem podpořil kandidát na předsedu FAČR Karel Poborský. Z tohoto je tak zřejmé, že se Fevoluce vyvinula, a z revolučního hnutí, jehož cílem bylo pouze probudit v lidech zájem, se pomalu začalo stávat hnutí politické, kdy se aktivní kampaní na některých místech snažilo zajistit zvolení konkrétních lidí.

Kampaň pak spočívala především ve snaze kontaktovat kluby. Což potvrzuje také Jan Rajnoch, který zdůrazňuje, že při komunikaci s kluby byla „*důležitá osobní báze, kdy každý obvolával své známé*“ (Rozhovor Rajnoch). Šířeji to dokládá také Tomáš Neumann, který aktivitu Fevoluce v rámci okresů a vůči klubům na okresech pospal následovně: „*Začali jsme ty jednotlivé okresy objíždět, s tím, že jsme vždycky zkontaktovali dva, tři kluby, domluvili si s nimi schůzku a řekli jim, že jsou tady lidi, kterým na těch okresech záleží a chtějí je rozvinout. Klubům se to samozřejmě líbilo, tak jsme jim řekli „Hele určitě máte všichni pár spřátelených klubů, tak jim zavolejte a za 14 dní se sejdeme“.* Takhle na druhou schůzku přišlo 14 klubů a na třetí 25 klubů“ (rozhovor Neumann).

Tomáš Neumann pokračuje a popisuje, jaká situace a vztahy mezi kluby panovaly. „*Na těch schůzkách jsme zjistili, že na těch okresech se ty kluby neznají. Tam byly takové příkopy, až nenávistné, že ty kluby si záviděly a participace neexistovala. Tak jsme je vlastně těmito schůzkami propojili. A zjistili jsme, že na těch okresech jsou často předsedové klubů zároveň i starostové těch konkrétních vesnic, jsou v zastupitelstvech a podobně. Tak jsme začali ty kluby nabádat, aby ti lidé šli i do těch fotbalových svazů a, že by si ten svaz mohli řídit sami jinak. A z toho to byla taková klasická sněhová koule ve smyslu, „že když to vezme tady Jirka, tak já taky půjdu, a když půjdu já, tak půjde i tady Martin atd.“ a najednou takhle vznikly party lidí, kterým to myslí, a šli do těch voleb proti těm starým pořádkům. A my jsme takhle vyhráli přes 30 okresů v Čechách“ (rozhovor Neumann)*

Potřeba je také zmínit pozici Moravy, která v té prvotní fázi měla minimální vliv. Jak poznamenal Tomáš Neumann, a je to patrné i z výše uvedeného výběru výsledků voleb do OFS, iniciativa Fevoluce byla naprosto výhradně mířena do krajů v Čechách. Na otázku, jak probíhala komunikace se zástupci Moravy, Tomáš Neumann odpověděl, že ačkoliv se

zástupci Moravy setkávali, tak ta kampaň tam nikterak intenzivní nebyla. „*Měli jsme se zástupci Moravy několik schůzek, ale Morava byla obecně na naší straně, takže se řešili především Čechy.*“ Zároveň dodává: „*Se zástupci Moravy se řešil především kandidát na předsedu.*“ (Rozhovor Neumann). I přes to měla Fevoluce na Moravě i své přímé podporovatele. Jedním z nich byl například Jakub Beneš, který vyhrál volby na předsedu OFS Olomouc. I přes to ale platilo, že Morava v rámci celého volebního procesu fungovala výrazně jako samostatná jednotka, což se projevilo i ve volbách do Výkonného výboru FAČR.

Obecně se pak dá konstatovat, že již během prvotních voleb do okresních fotbalových svazů se Fevoluce vyvinula. Od hnutí, jehož cílem bylo pouze probudit v lidech zájem, nikoliv usilovat o funkce, jak mnozí členové nejužšího vedení mnohokrát poznamenávali, se hnutí vyvinulo do takové úrovně, že nebylo možné zůstat mimo samotné dění. Z prosté původní snahy o vzbuzení nadšení a myšlenek na změnu se členové Fevoluce sami stali skrze mnohé kandidatury těmi, kteří měli změn dosáhnout. A tomu se uzpůsobilo i fungování Fevoluce, které pak bylo ještě patrnější ve volbách do krajských fotbalových svazů.

4.3 Volby do krajských fotbalových svazů

4.3.1 Volební systém voleb do výkonného výboru krajských fotbalových svazů

V rámci voleb do krajských fotbalových svazů také platí, že je Výkonný výbor volen na 4 roky. Stejně jako u okresních fotbalových svazů se může lišit velikost jednotlivých Výkonných výborů. V rámci všech krajů ale platí, že předsedu volí všichni delegáti Valné hromady, a následně určitý počet členů Výkonného výboru volí pouze delegáti okresních fotbalových svazů a určitý počet členů volí pouze delegáti klubů. Například Krajský fotbalový svaz Moravskoslezského kraje má 7 členů výkonného výboru. Předsedu tedy volí všichni delegáti. Další 3 členy volí pouze delegáti za okresní fotbalové svazy a zbylé 3 členy následně volí delegáti klubů (Stanovy MSKFS).

Delegáty na Valné hromadě mohou být pouze členové Asociace s tím, že jsou na Valnou hromadu vysíláni tak, že:

a) 5 delegátů vysílá každý okresní fotbalový svaz se sídlem v Kraji;

b) zbylé delegáty vysílají členské kluby, které se účastní alespoň jedním svým družstvem fotbalové soutěže mužů organizované Svazem, v souhrnném počtu pětinasobku počtu okresních fotbalových svazů se sídlem v Kraji.

Zatímco počet delegátů vysílaných okresními fotbalovými svazy je ve všech krajích stejný, počet delegátů, které vysílají kluby, se kraj od kraje liší. Stejně jako se liší určení klíče, podle kterého jsou jednotliví delegáti klubů na Valnou hromadu vybíráni. Nejčastějším klíčem určení je umístění klubů v jednotlivých soutěžích po podzimní části. Například Moravskoslezský kraj tak má klíč pro určení delegátů nastavený následovně: *klíč pro určení členských klubů majících právo vyslat delegáty na Valnou hromadu je určen konečnými tabulkami po podzimní části takto: Krajský přebor mužů – kluby na 1.–8. místě; I.A třída sk. A – kluby na 1.–5. místě; I.A třída sk. B – kluby na 1.–5. místě; I.B třída sk. A – kluby na 1.–3. místě; I.B třída sk. B – kluby na 1.–3. místě; I.B třída sk. C – kluby na 1.–3. místě; I.B třída sk. D – kluby na 1.–3. místě.* (Stanovy MSKFS)

Úplně jiný klíč pro výběr klubů, kteří vyšlou své delegáty má pak Krajský fotbalový svaz Středočeského kraje. V tomto případě nerozhoduje pořadí týmů. Místo toho si své zástupci kluby volí. Konkrétně to pak vypadá následovně:

Družstva hrající krajský přebor volí mezi sebou 13 družstev, které vyšlou delegáty.

Družstva hrající I.A třídu, skupinu A volí mezi sebou 11 družstev, které vyšlou delegáty

Družstva hrající I.A třídu, skupinu B volí mezi sebou 11 družstev, které vyšlou delegáty

Družstva hrající I.B třídu, skupinu A volí mezi sebou 5 družstev, které vyšlou

Družstva hrající I.B třídu, skupinu B volí mezi sebou 5 družstev, které vyšlou delegáty

Družstva hrající I.B třídu, skupinu C volí mezi sebou 5 družstev, které vyšlou delegáty na

Družstva hrající I.B třídu, skupinu D volí mezi sebou 5 družstev, které vyšlou delegáty

Družstva hrající I.B třídu, skupinu E volí mezi sebou 5 družstev, které vyšlou delegáty na

(Stanovy SKFS)

4.3.2 Průběh voleb v roce 2021 a výsledky Fevoluce

Přes 30 vyhraných voleb na úrovni okresních fotbalových svazů dalo velkou příležitost Fevoluci dosáhnout podobných úspěchů i na úrovni krajských fotbalových svazů. Například Tomáš Neumann shrnul situaci před volbami do výkonného výboru krajského fotbalového

svazu Středočeského kraje následovně: „*Ve Středočeském kraji se to vyvinulo tak, že v rámci okresů byl stav zhruba 6:6, takže bylo potřeba postavit někoho silného. A ukázali na mě. Já furt nechtěl, ale pak přišli lidé z těch okresů, a přemlouvali mě, že když já přemluvil je, ať jdou kandidovat na okresy, tak je zrada, když bych já sám teď nešel do toho krajského svazu. Tomu moc nešlo vzdorovat. Takže jsme pak narychlo udělali nějakou kampaň, a podařilo se nám v těch volbách zvítězit.*“ Samotnou kampaň pak popsal „*jako pokračující snahu přesvědčit lidi, že nám jde o kultivaci fotbalu*“ (rozhovor Neumann). Jako silnou stránku Fevoluce pak zmínil online prostor, ve kterém ale dle svých slov „*byli hodně silní a pomohlo jim to k úspěšným výsledkům.*“ Kontakt s kluby pak Tomáš Neumann označil jako snahu představit celou skupinu, která kandiduje. „*Nikdy to nebylo o osobnostech, ale o kolektivu a partě. Nebylo to nějaké agresivní pojetí kampaně typu, volte Neumanna, ale volte tu skupinu. Podobně jsem promluvil na té Valné hromadě Středočeského krajského fotbalového svazu, kde jsem říkal, pojďme, tady máme partu odborníků do toho Výkonného výboru. My tam zkrátka šli jako tým*“ (Rozhovor Neumann). Z těchto vyjádření je tak patrné, že jak výběr kandidátů, tak s tím spojená kampaň byla od Fevoluce postupná. Až na základě pozitivních výsledků v okresních volbách se rodily plány na kandidatury do voleb krajských.

První krajské volby se konaly v Jihomoravském a Olomouckém kraji, kde však byl v obou případech pouze jeden kandidát, a jak již bylo poznamenáno výše, v rámci Moravy byl vliv Fevoluce na výsledek minimální. Podobné situace ve smyslu voleb s pouze jedním kandidátem byly k vidění také v rámci voleb do KFS v Královéhradeckém kraji, v kraji Vysočina, Moravskoslezském kraji a také v Praze. Například v Královéhradeckém kraji popsal znovu zvolený předseda krajského fotbalového svazu Václav Andrejs situaci tak, že u nich žádná fotbalová revoluce ani neproběhla. Ten náš kraj byl celkem stabilizovaný. *Všichni, kteří na těch okresech fungovali, tak z 90 % znovu vyhrály a ty pozice udrželi. U nás žádná revoluce neproběhla. My jsme i v té době předcházející dělali ten fotbal normálně, takže tady k žádným změnám nedošlo, a ti lidé spíš ocenili tu stabilitu, kterou tady měli* (rozhovor Andrejs). Tato situace, jak Václav Andrejs v rozhovoru dále popisuje, vyplynula už z velmi statické situace v rámci okresních voleb. „*Ono těch voleb ani moc nebylo. Ony probíhaly vlastně jen v okrese Rychnov nad Kněžnou*“ (rozhovor Andrejs).

Pouze s jedním kandidátem na předsedu probíhaly také volby v KFS v Pardubickém kraji, zde to ale mělo pro Fevoluci sladký nádech, jelikož volební vítězství bylo zajištěno patrně velkým úspěchem v okresních fotbalových svazech Pardubického kraje. Martin Blaschke,

uváděn jako velký podporovatel Berbra, se rozhodl svůj post neobhajovat, a kandidaturu ani nepodal. Velké vítězství pak získala Fevoluce také v Jihočeském kraji, kde porazili dosavadního předsedu, a taktéž velkého spřízněnce Romana Berbra Jana Jílka. Naopak v Plzeňském kraji Fevoluce s výsledky spokojená nebyla, jelikož předsedou KFS se stal Martin Drobný, který je spojovaný s Romanem Berbrem. Drobnou útěchou ale bylo zbylé složení výkonného výboru, kde získali zastánci změn jasnou převahu. Smolnou porážkou kandidáta Fevoluce skončily volby do KFS v Karlovarském kraji, kde po dvou remízách v prvním i druhém kole rozhodl až hod kostkou. Porážku si pak připsala Fevoluce i v Libereckém kraji, kde pozici předsedy obhájil bývalý předseda FAČR Miroslav Pelta (Škvor, Špryňar, Filípek, 2021). Naopak velké vítězství si pak připsala Fevoluce alespoň ve Středočeském kraji, kde, jak již bylo výše podrobněji popsáno, kandidoval Tomáš Neumann, a až překvapivě výrazným rozdílem vyhrál. Celkově se tak dá shrnout, že Fevoluce v rámci krajů, kde byla výrazně aktivní, uspěla v krajích Středočeském, Jihočeském a Pardubickém. Naopak v Plzeňském, Karlovarském a Libereckém zaznamenala Fevoluce porážku. Ve zbylých krajích žádný přímý kandidát Fevoluce nefiguroval (ibid, 2021).

Dá se tedy konstatovat, že volby do krajských fotbalových svazů dopadly poměrově podobně jako volby do svazů okresních, tedy zhruba 50:50.

4.4 Práce členů Výkonného výboru před volbami

Jak již bylo předestřeno v úvodu, práce kandidátů před volbami do výkonného výboru se mohla výrazně lišit. Faktorů, které jednotlivé kandidáty ovlivňovaly, je několik. V první řadě šlo především o to, která skupina delegátů je daného kandidáta oprávněna volit. Dalším výrazným faktorem pak bylo především historické pozadí dané osoby, tedy zda se ve fotbale pohybuje dlouho, nakolik ho daní delegáti znají a podobně. Posledním výrazným aspektem pak bylo případné zapojení Fevoluce. Pokud daný kandidát spolupracoval či byl dokonce přímo členem Fevoluce mělo na průběh kampaně taktéž zásadní vliv. Pro účely zjištění bližších podrobností a zodpovězení výzkumných otázek autor provedl rozhovor s lidmi, jejichž seznam společně se samotnými rozhovory lze nalézt v příloze této práce.

4.4.1 Oprávněnost delegátů volit

Jedním ze základních aspektů pro předvolební kampaň je znalost, kdo danou funkci volí. V tomto ohledu si svého voličského aparátu byli vědomi všichni kandidáti. Přesto se ale kampaň jednotlivých kandidátů výrazně lišila. Nejširší kampaň logicky probíhala na pozici předsedy, kde volí všichni delegáti. Potvrzují to i slova Petra Fouseka, který zdůraznil, že se před volbami snažil zacílit na všechny delegáty Valné hromady. *„Jak jistě víte, předsedu volí celá Valná hromada. Cílíte tedy na celou valnou hromadu. Já jsem absolvoval schůzky s představiteli profesionálních klubů, objel jsem také všechny krajské fotbalové svazy. Byl jsem vděčný, že mi tehdejší vedení těch krajů umožnilo promluvit takto k zástupcům okresů a klubů. A samozřejmě cílíte i na další skupiny, byť nejde o přímé voliče. Cílíte na střešní organizace, jako například Česká unie sportu, Olympijský výbor, UEFA a FIFA. Potkáváte se samozřejmě i s politiky, bývalými hráči, médii“* (rozhovor Fousek). V rámci této předvolební snahy zdůraznil také rozdíl oproti své kandidatuře v roce 2017, kdy tak aktivní nebyl. Jako jeden z důvodů menší aktivity v roce 2017 uvedl rozdílné poměry ve fotbale. *„Zásadní rozdíl byl v tom, že v roce 2017 byl ve volbách ještě tehdejší místopředseda Roman Berbr, který podporoval mého protikandidáta Malíka. Takže ten prostor pro tu demokratizaci, očistu fotbalu, byl velmi omezený. V tom roce 2021 to bylo z tohoto pohledu jednodušší, protože ta společenská poptávka po té změně byla po těch skandálech velká“* (rozhovor Fousek). Jako druhý důvod pak uvedl také lepší časové možnosti, jelikož v roce 2017 přišlo odstoupení Miroslava Peltý poměrně krátce před Valnou hromadou, *„takže tam ani nebyl prostor pro nějaké velké kampaně. Tam nebylo reálné stihnout to objet“* (rozhovor Fousek).

Zároveň je potřeba dodat, že Petr Fousek začal být aktivní se svou kampaní až v té poslední fázi, tedy v době, kdy již byly zvolené výkonné výbory okresů a krajů. Jinak tomu bylo u zvolených členů výkonného výboru za Čechy. Především v případě Tomáše Neumanna a Rudolfa Řepky, tedy dvou výrazných tváří Fevoluce, šlo o budování podpory přímo od té nejnižší úrovně. Vycházelo to logicky z toho, že hnutí Fevoluce vznikla spíše jako šířitel myšlenek, než rovnou politický subjekt snažící se získat mandáty ve výkonném výboru. To v rozhovoru zdůraznil Rudolf Řepka, který shrnul vývoj Fevoluce jako postupný. *„Na začátku Fevoluce byla jen myšlenka změnit fotbal, a s tou jsme si vydrželi docela dlouho. To bylo na konci toho roku 2020. Pak tam byli nějaké ty covidové věci, kvůli kterým bylo obtížné dané lidi objíždět, ale i o to jsme se snažili. Ale až v březnu, dubnu jsme se začali rozhodovat, že chceme kandidovat do těch funkcí. Vlastně to muselo být malinko dřív, protože už od ledna*

byly ty volby do okresů a krajů, takže asi musím říct, že hned nějak na začátku roku 2021 jsme si řekli, že jestli chceme něco změnit, tak musíme být součástí těch politických funkcí. Ale původně jsme opravdu začali řešit jenom tu myšlenku, abychom začali objíždět ty kluby a okresy, a začali jim říkat „Kluci, ne že je tady Vláda Šmicer nebo někdo jiný, a vy ho volte, ale začněte se scházet, vyberte si ze svého středu toho nejlepšího člověka, kterému důvěřujete, a který má nějaký drive něco změnit.“ Takže jsme začali ponoukat ty lidi, a když nás slyšeli, tak se pak sami začali ptát nás „A co ten vršek? A půjde ten Šmicer, který tady s námi je, do toho, bude předseda?“ Takže to bylo určitě postupně. Určitě to nebylo hned, že hned chceme funkce a uděláme proto všechno“ (rozhovor Řepka). Podobně proces popisuje také Tomáš Neumann v rámci svých osobních zkušeností, jak se stal členem výkonného výboru. „Mě oslovil na podzim po zatčení Berbra Ondřej Lípa s Antonínem Barákem, jestli bych jim nepomohl. Já to v první fázi odmítnul, že s fotbalem už nic společného mít nechci, že jsem si toho užil dost. Ale po 14 dnech přišel Ondřej Lípa s nabídkou, že bychom to zkusili jen na té nejnižší úrovni, tedy okresech, a jestli tam najdeme lidi, kteří to chtějí dělat. Protože obecně platí, že moc lidí to na těch okresech dělat nechce, jelikož na to nemají čas. Tak jsem tedy souhlasil, že jim na těch okresech pomůžu. A začali jsme ty jednotlivé okresy objíždět, s tím, že jsme vždycky zkontaktovali dva, tři kluby, domluvili si s nimi schůzku a řekli jim, že jsou tady lidi, kterým na těch okresech záleží a chtějí je rozvinout. Klubům se to samozřejmě líbilo, tak jsme jim řekli „Hele určitě máte všichni pár přátelenských klubů, tak jim zavolejte, a za 14 dní se sejdeme. Takhle na druhou schůzku přišlo 14 klubů, na třetí 20 klubů a vlastně jsme zjistili, že na těch okresech se ty kluby neznají. Tam byly takové příkopy, až nenávistné, ty kluby si záviděly a participace neexistovala. Tak jsme je vlastně těmito schůzkami propojili. Tak jsme začali ty kluby nabádat, aby ti lidé šli do těch fotbalových svazů, a že by si ten svaz mohli řídit sami jinak. A z toho to byla taková klasická sněhová koule ve smyslu, „že když to vezme tady Jirka, tak já taky půjdu, a když půjdu já, tak půjde i tady Martin atd.“, a najednou takhle vznikly party lidí, kterým to myslí a šly do těch voleb proti těm starým pořádkům. A my jsme takhle vyhráli přes 30 okresů v Čechách. Následovaly krajské volby, kde jsem byl zvolen jako předseda Středočeského fotbalového svazu, a pak do výkonného výboru. Takže já jsem za půl roku, kdy jsem nechtěl participovat žádným způsobem, skončil až v tom výkonném výboru“ (rozhovor Neumann). Z tohoto je tedy patrné, že Tomáš Neumann ani Rudolf Řepka se nijak specificky nezaměřovali pouze na své volitele, ale skrze činnost pro Fevoluci pokrývali všechny budoucí delegáty na Valné hromadě. Z toho ve své podstatě nakonec těžil i Petr

Fousek, který od Fevoluce dostal podporu. Původní kandidát Fevoluce na předsedu Vladimír Šmicer totiž z kandidatury na předsedu odstoupil, a veškeré hlasy, které tak pro svého kandidáta Fevoluce během celého volebního půlroku získala, tak nakonec šly právě Petru Fouskovi. Specifická pozice pak byla zvoleného člena výkonného výboru Václava Andrejse. Václav Andrejs byl totiž jediný zvolený člen Výkonného výboru okresními a krajskými fotbalovými svazy, který nebyl členem Fevoluce. Jak sám potvrzuje mezi ním a Fevolucí ani neprobíhal žádný kontakt. *„Já jsem s nimi žádný kontakt neměl, protože mě neoslovili. Brali to asi, že já fungoval i za Romana Berbra. Samozřejmě, některé věci byly špatně, ty vyplynuly na povrch, ale taky to není tak, že by všechno nastavení bylo špatně. Nechci se ho zastávat, ale normálně jsem s ním komunikoval, byl to vlastně můj nadřízený, takže měli jsme normální vztah. A tady to revoluční hnutí mi připadalo jak po převratu. Velké nadšení, ale pak když se mělo začít něco dělat, tak přišlo vystřízlivění. A tyhle politické řeči a hesla typu „Vyčistíme to“ mi přijdou nesmyslný. Ono v tom fotbale zase tolik lidí, kteří by to chtěli dělat, a ještě zadarmo, není, takže tohle prostě nemám rád“* (rozhovor Andrejs). Zároveň lze na základě rozhovoru jasně říct, že jeho cesta do výkonného výboru byla zcela jiná, než u Rudolfa Řepky a Tomáše Neumanna. Především v rámci předvolební aktivity se dá kampaň Václava Andrejse shrnout jako pasivnější. *„Já kandidoval za okresy a kraje, takže ten můj segment byly okresy a kraje. Takže kontaktovat kluby nebo tak jsem nemusel. A abych řekl pravdu, jestli jsem někoho objížděl, tak to určitě ne“* (rozhovor Andrejs).

Naopak kandidáti z moravské komory Jiří Šidliak a Pavel Nezval postupovali čistě pragmaticky a zaměřili se zcela na své voliče z Moravy. Jiří Šidlak proces popsal následovně: *„Člověk samozřejmě ty lidi objíždí. Většinou to funguje tak, že si objedete ty jednotlivý kraje, kde jsou přítomní i ti předsedové okresů. Někdo to uchopí tak, že tam pozve nějaké kluby, nebo to uděláte tak, že si uděláte buď 3 schůzky s kluby nebo jednu velkou. Ale zase nemá moc smysl se bavit s 30 lidmi najednou. Uděláte tedy schůzky s 5-10 kluby, tak s polovinou se znáte, znají vás dobře, druhá polovina vás zná od vidění nebo vás nezná vůbec. Pobavíte se o těch věcech během hodiny dvou a oni si o vás udělají obrázek sami“* (rozhovor Šidliak).

4.4.2 Zkušenosti a známost kandidátů ve fotbalovém prostředí

Druhým faktorem, který dle provedených rozhovorů nejvíce ovlivňoval předvolební snahy jednotlivých kandidátů, byla jejich reputace a známost ve fotbalovém prostředí. Například Tomáš Neumann do té doby působil pouze ve futsalu, a jeho známost v nižších fotbalových

sférách nebyla taková. Oproti tomu Pavel Nezval kandidoval do svého třetího volebního období, byť s dobrovolnou pauzou v období 2013-2017. Pro své zvolení tak nemusel dělat příliš nic navíc, než se nechat nominovat. Jako výhodu dlouhodobého fungování na úrovni Královehradeckého krajského fotbalového svazu popisuje také Václav Andrejs. „*Já působil dlouhodobě na té komunální úrovni, kdy jsem vedl KFS Královehradeckého kraje. Před Valnou hromadou FAČR byly samozřejmě nejdříve volby do okresních a krajských fotbalových svazů. A tím, že jsem ten mandát na kraji obhájil a viděl jsem rozložení těch sil, tak mi přišlo logické, vzhledem k těm mým zkušenostem, které jsem ve fotbalu měl především oproti ostatním lidem ve fotbale, kandidovat*“ (Rozhovor Andrejs). Jako výhodu svou známost ve fotbale skrze dlouhodobé působení viděl i zvolený předseda Petr Fousek, který zmínil své zkušenosti z působení jak ve fotbalové asociaci, například v pozici generálního sekretáře v letech 2001-2007, tak také ze své zkušenosti z mezinárodních funkcí v UEFA a FIFA. Podobně se vyjadřoval i Jiří Šidliak, který zmínil své dřívější působení v komisích FAČR. Ale například Pavel Nezval doplnil, že Jiřího Šidliaka na Moravě ve velké míře pomáhal představit on sám, že ze začátku jeho známost tak veliká nebyla (rozhovor Šidliak). Svou bývalou pozici generálního sekretáře zmínil jako výhodu při navazování kontaktů a shánění podpory i Rudolf Řepka, který ale zároveň dodal i negativní aspekt tohoto působení. „*Já myslím, že jako moje výhoda byla, že jsem 12 let byl jako generální sekretář, takže jsem v povědomí těch lidí byl poměrně známý. Ale na druhou stranu logicky někteří říkali, „No ale Řepka tam byl za Peltu, za Berbra, takže nevíme*“ (rozhovor Řepka).

Obecně se tedy dá říct, že byť všichni zvolení kandidáti měli nějaké zkušenosti z fotbalového prostředí, na základě své známosti či reputace se mohl jejich přístup v předvolební aktivitě lišit. Samozřejmě jsou tyto výstupy částečně propojené s kapitolou výše. Protože zatímco v případě Pavla Nezvala či Václava Andrejse, kteří byli voleni jen úzkou skupinou delegátů z oblastí, ve které se dlouhodobě pohybují, může být jejich známost dostatečným aspektem ke zvolení. V případě například Jiřího Šidliaka, kterého volili všichni delegáti Moravy, nebo v případě Petra Fouska, jakožto kandidáta na předsedu, samotné aspekty zkušeností a známostí ve fotbalovém prostředí by, nehledě na jejich sílu, dostatečné nebyly.

4.4.3 Role Fevoluce v předvolebních kampaních jednotlivých kandidátů

Fungování Fevoluce se prolíná druhou částí této práce poměrně výrazně. Jelikož měla na výslednou podobu výkonného výboru značný vliv. Kromě vzbuzení zájmu o změny na regionální úrovni, což byl dle vyjádření představitelů prvotní záměr Fevoluce, se podařilo

Fevoluci nakonec i výrazně ovlivnit samotné volby do Výkonného výboru FAČR. A právě skrze výrazné úspěchy na regionální úrovni, které již byly popsány výše, měla Fevoluce přímý vliv i do kampaní zvolených kandidátů. Zcela jednoznačné je to samozřejmě u členů Výkonného výboru Řepky a Neumanna, kteří jsou přímými členy Fevoluce. Jak popisuje Rudolf Řepka, jeho kampaň byla celou dobu zcela spjata s prací pro Fevoluci a prosazování celkových zájmů skupiny. No otázku, zda se po jeho rozhodnutí kandidovat něco v jeho činnosti změnilo, odpověděl následovně. *„Všechno jelo dál ve stejných kolejích. My pořád spíš řešili tu myšlenku, než že je tady Vladimír Šmicer, Ondřej Lípa, Rudolf Řepka, a zvolte je. My jsme pořád mluvili o těch myšlenkách“* (Řepka, rozhovor). Podobně situaci popisuje i Tomáš Neumann, který zdůrazňuje, že v rámci snahy získat hlasy to nikdy nebylo o jednotlivcích. *„Ta kampaň nebyla nijak agresivní. Bylo to spíš přesvědčování, že pokud chtějí čistý fotbal a chtějí z toho fotbalu mít radost, tak ať nás volí. Nikdy to nebylo o osobnostech, ale o kolektivu a partě. Nebylo to, volte Neumanna, ale volte tu skupinu“* (Neumann, rozhovor). Vliv Fevoluce pak v rozhovoru jako příčinu zvolení v jisté nadsázce zmínil i Václav Andrejs, který si usoudil, že některé hlasy mohly být jako protestní proti právě této nově vzniklé skupině. *„Já jsem v tomhle měl asi výhodu, protože na té Valné hromadě jsem oslovil i lidi mimo Fevoluci, a myslím, že ty lidi mi ty hlasy pak dali, protože těch lidí, kterým to propojení s Fevolucí nevonělo, tady taky bylo několik. A ti to pak možná poslali i trochu na truc mně a ne za kandidáty Fevoluce“* (rozhovor Andrejs).

Kde naopak vliv Fevoluce byl i přes jejich snahu takřka nulový, byla oblast Řídící komise Čech. Jak popsal Rudolf Řepka, v této oblasti se nepodařili přesvědčit nikoho. *„Samozřejmě jsme se snažili s nimi diskutovat, ale tam to bylo hodně „tradiční“. Bylo velmi složité vedení těch klubů názorově zlomit. Ti kluboví činovníci byli takoví realisté, kteří moc nevěřili takovým těm vzneseným myšlenkám a výrazným změnám a zkrátka těm idealistickým řečem. A pak to taky tak dopadlo, že z těch vybraných klubů, které jely na Valnou hromadu, tak tam byli zvolení takoví ti zastánci tradiční, realistické funkcionářiny. Takže my jsme se snažili, ale v tomhle směru jsme nebyli úspěšní“*. Konzervativní přístup klubů z Řídící komise Čechy pospal silnými slovy i Jan Rajnoch. *„Co si budeme povídat, ta třetí liga, tam je to prohnílý, tam se ty kluby moc získat nepodařilo“* (rozhovor, Řepka, Rajnoch).

Jak již bylo zmíněno výše, na Moravě vliv Fevoluce tak znatelný nebyl. Ani Pavel Nezval ani Jiří Šidliak Fevoluci jako vlivný prvek ve své kampani nezmínili. Zároveň ale mezi Fevolucí a moravskou komorou schůzky byly. Kromě nějakého prvotního šíření myšlenek šlo však především o diskuze ohledně kandidátů na předsedu, což popisuje také Tomáš

Neumann. „*Tam se řešil především ten předseda. My jsme měli Vladimíra Šmicera, zatímco na Moravě podporovali primárně Petra Fouska*“ (Neumann, rozhovor).

A právě v otázce předsedy byla role Fevoluce nejznačnější. Jak již zde bylo zmíněné, Fevoluce měla svého kandidáta v osobě Vladimíra Šmicra, který se krátce před volbami vzdal kandidatury. Jako tvář změny se však vnímal dle svých slov i Petr Fousek. „*To jsem vnímal, že jsem byl představitelem toho reformistického proudu, který se ale skládal z vícero skupin. Ať už to byla Fevoluce v čele s Vladimírem Šmicerem, který se pak později vzdal své kandidatury v můj prospěch, aby netříštil to reformní úsilí. Ale pak tam byly i další spíše centristické skupiny, takže já jsem byl nositelem toho, že fotbal už nechce pokračovat dál tak, jako do toho roku 2021*“ (rozhovor Fousek). Bylo tak zřejmé, že Fevoluce bude muset s Petrem Fouskem jednat, což potvrzují obě strany. Rudolf Řepka daná jednání vnímal spíše negativně. „*Jak už jsme se dali do té politiky, tak jsme začali řešit i ty politické věci, a celkově možnosti, takže jsme se několikrát sešli na takovém velkém mítinku s Petrem Fouskem, protože jsme taky cítili, že to může být takový nový proud, že ani Petr Fousek nebude chtít staré struktury. Takže jsme se s ním scházeli. Chtěli jsme vědět jeho program, moc jsme se toho tedy nedozvěděli, Chtěli jsme vědět, jaké lidi si bude chtít přivést na svaz v pozici generálního sekretáře a podobně, taky jsme se toho teda moc nedozvěděli. Ale pak se Vladimír Šmicer rozhodl, že kandidovat na předsedu nebude, protože by snižoval šance ty prorevoluční kliky, takže zbyl ten Petr Fousek, a my se rozhodli, že podpoříme radši jeho než takový ten proud klasický, který toho nechtěl moc měnit*“ (rozhovor Řepka). Proč nakonec, i když jednání s Petrem Fouskem alespoň dle Rudolfa Řepky nebyly úplně optimální, Vladimír Šmicer odstoupil, vysvětlil následovně Tomáš Neumann. „*To bylo skupinový rozhodnutí. My cítili, že ty hlasy jsou třetinový. Že třetinu má Poborský, třetinu Šmicer a třetinu Fousek. A kdybychom do toho šli natvrdo, tak v prvním kole by nebyl zvolen nikdo, ale ve druhém kole by vyhrál Karel Poborský. Takže my volili to menší zlo, a ustoupili jsme Petru Fouskovi*“ (rozhovor Neumann). Že v rámci jednání nedošlo k plné shodě, ale přes to k nějaké spolupráci ano, potvrzuje i sám předseda Petr Fousek. „*Fevoluce mi nabídla, abych se stal členem, což jsem odmítnul, protože i přes to, že jsme měli stejný cíl - reformovat český fotbal, tak na některé věci jsme měli názory rozdílné, ať už to byly věci personální nebo věci profesní. A myslím si, že to, že jsem se nestal členem Fevoluce, mi pak pomohlo získat hlasy i ze skupin, které stály víc na prostředku toho spektra. Pochopitelně Fevoluce měla celou řadu kandidátů i na další pozice, někteří se do Výkonného výboru i dostali. Ale dá se říct, že jsme postupovali synergicky*“ (rozhovor Fousek). Nakonec tedy došlo k dohodě a Fevoluce

Petra Fouska podpořila. Ten zároveň vyjádřil podporu kandidátům Fevoluce, kdy v projevu po svém zvolení vyzval delegáty Valné hromady, aby kandidáty Fevoluce zvolili do dalších funkcí. Sám Petr Fousek tuto situaci popsal následovně. „*Sám předseda nikdy nic nezmůže, a jde vám samozřejmě o to, abyste mohl prosazovat ten váš program. Myslím, že je to celkem nestandartní tah, oznámit ta jména. Ale na druhou stranu ta situace byla nestandartní a tento krok si vyžadovala*“ (rozhovor Fousek).

Celkově tak lze konstatovat, že role Fevoluce ve volbách byla stěžejní. Jednak se díky dlouhodobé práci pro Fevoluci zviditelnili a získali tak potřebnou podporu pro své zvolení členové Fevoluce Rudolf Řepka a Tomáš Neumann, ale zároveň se snažili ovlivnit i další pozice ve výkonném výboru. Ne ve všech případech však byli úspěšní. Jak členové Fevoluce přiznali, s kluby z Řídící komise Čech příliš společnou řeč nenašli, což nakonec vyústilo v nezvolení Vladimíra Šmicera na pozici místopředsedy. Ten se ještě před tím vzdal kandidatury na předsedu, jelikož Fevoluce nedokázala více přesvědčit delegáty Moravy, kde se těšil největší podpoře Fousek. Zároveň se ale Fevoluce dokázala dohodnout s Petrem Fouskem alespoň na základních myšlenkách a skrze odstoupení Vladimíra Šmicera tak dokázala získat do výkonného výboru jimi preferovaného kandidáta. Co se týče moravské komory, tak přestože v rámci snahy šířit myšlenky ohledně osvěty fotbalu Fevoluce vyrazila i na Moravu, tak na rozhodnutí moravských delegátů, koho zvolí, žádný vliv neměla.

5. Shrnutí

Na základě poznatků a zjištění v této práci, je zřejmé, že volební systém Fotbalové asociace ČR je soustavou několika volebních systémů, jejichž účelem je:

- a) Zajistit řízení jednotlivých pobočných spolků asociace,
- b) zajistit obsazení řídicích orgánů a komisí ustanovených v rámci asociace,
- c) zajistit řízení asociace jako celku.

Základním článkem asociace je členský klub, jehož mandát ve všech volbách je přenesen na člena statutárního orgánu daného klubu.

Soutěže fotbalu jsou organizovány regionálně, od nejmenších regionů, kterými jsou okresy, dále kraje a oblasti Čechy a Morava, až po celorepublikové soutěže. Řízení v okresech a krajích je zajištěno přes pobočné spolky, řízení oblastí Čechy a Morava je zajištěno řídicími orgány těchto oblastí, řízení celostátních profesionálních soutěží zajišťuje Ligová fotbalová asociace a vrcholové řízení FAČR je realizováno prostřednictvím Valné hromady a zvoleného Výkonného výboru.

Pro každý řídicí článek je vytvořen samostatný volební systém, který definuje „volební obvody“, mandát delegátů oprávněných k jednotlivým volbám a pravidla pro podání kandidatury na jednotlivé volené funkce.

U OFS je ve volbách jeden volební obvod, který tvoří volitelé delegovaní všemi členskými kluby, přičemž každý členský klub může být zastoupen pouze jedním delegátem (volitelem), kterým musí být člen statutárního orgánu členského klubu nebo jím zmocněný člen FAČR.

U KFS je počet „volebních obvodů“ dán počtem OFS, kdy každý OFS deleguje 5 delegátů. Navíc kluby v soutěžích řízených tímto KFS doplní tolik dalších delegátů, kolik je celkem delegátů z OFS. Tito delegáti jsou určeni na základě vzájemné dohody nebo volbou podle statutu příslušného KFS, přičemž je nutné dodržet pravidlo 1 zástupce z 1 členského klubu. Řídící komise pro Čechy i Řídící komise pro Moravu má předsedu voleného Valnou hromadou FAČR a dalších 5 členů volených v pěti „volebních obvodech“, kde z každého obvodu je zvolen 1 vítězný kandidát.

Volby na Valné hromadě FAČR se liší podle toho, které pozice v orgánech FAČR mají být danou volbou obsazovány:

Předseda Výkonného výboru FAČR je volen ve dvoukolovém volebním systému, a to ve dvou volebních obvodech, kdy česká komora představuje jeden volební obvod a moravská komora druhý volební obvod. Pro vítězství v prvním kole kandidát potřebuje získat

nadpoloviční většiny hlasů přítomných delegátů v obou volebních obvodech, tedy volebních komorách.

Volby 1. a 2. místopředsedy výkonného výboru, volby předsedy Řídící komise pro Čechy a volby předsedy Řídící komise pro Moravu, probíhají v jednom volebním obvodu, přičemž každý obvod je tvořen jinými delegáty,

Volby ostatních členů Výkonného výboru probíhají ve 3 volebních obvodech, kdy kromě české a moravské komory volí své zástupce také kluby první a druhé ligy. Každá komora pak volí přesně daný počet mandátů.

Toto shrnutí využívaných volebních systémů v rámci voleb do volených orgánů asociace dokládá snahu o zajištění přímé účasti členských klubů při volbě orgánů, které se podílí na řízení a organizaci soutěží, v nichž kluby působí. Až na malé výjimky, volí vždy statutární zástupci klubů nebo jimi zvolení funkcionáři. Přestože se na první pohled může zdát celá soustava volebních systémů v asociaci složitá, není tomu tak. Systém je postaven na přímé zastupitelnosti a jeho pravidla jsou postavená tak, aby volby dospěly vždy ke konečnému a jednoznačnému výsledku bez nutnosti je opakovat. Jednoduchá není organizace voleb na všech úrovních, což je ale přijatelná daň k dosažení výše uvedeného cíle.

V rámci analýzy volebního systému Fotbalové asociace ČR je tak důležité zohlednit, jak tento systém ovlivňuje dynamiku moci a vlivu uvnitř asociace. Jak se ukazuje, volební systémy a především složení delegátů na Valné hromadě nejsou pouze formálními nástroji, ale hrají roli ve způsobu, jakým se moc v rámci fotbalové asociace udržuje a distribuuje.

To je patrné právě i na výše uvedeném výzkumu fungování fotbalu v éře Romana Berbra. Lze z toho totiž konstatovat, že Roman Berbr umě udržoval skrze nastavení volebního systému, a především nastavení rozložení sil v podobě delegátů oprávněných volit své postavení. Roman Berbr jako první zaznamenal nedostatek lidí v té nejnižší sféře fotbalu, tedy na okresních a krajských fotbalových svazech, a přesvědčil své známé, aby šli dané pozice vykonávat, čímž vytvořil hlasovací mašinérii, která měla sílu rozhodovat o všech pozicích výkonného výboru, ve kterých hlasovala česká komora. Na jediné limitace narážel v rámci volby předsedy, kde mu plány mohla komplikovat moravská komora, ve které byl vliv Romana Berbra výrazně nižší. I tak ale v rámci všech voleb byl zvolen kandidát, kterého Roman Berbr preferoval. Co se týče ostatních pozic výkonného výboru v rámci české komory, tak byli voleni vždy kandidáti, které Roman Berbr chtěl. Viditelné to bylo na volbách v roce 2009, kdy Roman Berbr umožnil zvolení Ivana Haška do pozice předsedy, ale následně byli do zbylých pozic navoleni lidé, které si přál Roman Berbr, nikoliv Ivan

Hašek. Podobně probíhaly i následné volby, kdy Roman Berbr akceptoval jako předsedu Miroslava Peltu, ale zároveň si skrze další zvolené lidi stále udržoval svou moc a vliv. Maximálního mocenského postavení pak dosáhl po volbách v roce 2017, ve kterých byl zvolen Martin Malík. V období 2017 až do svého zatčení byla moc Romana Berbra takřka bez limitů.

Ohledně samotné práce kandidátů před volbami se dá konstatovat, že nejen kandidáti Fevoluce si byli velmi dobře vědomi volebního systému a toho, kdo je oprávněný volit na pozici, na kterou kandidují. Nelze však zcela říct, že by toho plně využívali. Nejkomplexněji pojali volební kampaň kandidáti Fevoluce, kde však nešlo o počáteční záměr. Jejich cílem bylo ze začátku pouze iniciovat změnu a pokusit se oživit zatuchlé prostředí regionálního fotbalu. Postupně se však z ideologického hnutí stalo hnutí výrazně politické, a ze své dlouhodobé snahy dokázalo vyprofilovat silnou dlouhodobou kampaň, kde těžili právě z předcházející snahy o oživení fotbalu na okresní a krajské úrovni. Právě skrze podporu získanou na této úrovni pak těžili po dobu celého volebního půlroku, což vygradovalo až úspěchem některých kandidátů při volbách do výkonného výboru.

Rozsáhlou kampaň absolvoval také kandidát na předsedu Petr Fousek, který navštívil všechny kraje a absolvoval nespočet setkání se subjekty ze všech vrstev fotbalu. V rámci své kampaně byl také v úzkém kontaktu s Fevolucí, od které nakonec získal podporu. V době podání kandidatury Petra Fouska už byla Fevoluce transformována do politického hnutí, a v otázce volby předsedy byla velmi aktivní. Fevoluce plánovala dokonce postavit svého vlastního kandidáta na předsedu v osobě Vladimíra Šmicera, který se ale nakonec vzdal své kandidatury ve prospěch Petra Fouska.

Naopak pouze skrze své renomé a známost byli zvoleni například Pavel Nezval nebo Václav Andrejs, kdy ani jeden nijak s Fevolucí blíže nespolupracoval, a u nichž lze zároveň celkově jejich kampaně považovat za nejméně aktivní a málo výrazné.

Práce svým zkoumáním vlivu volebního systému a následného způsobu řízení fotbalové asociace v období let 2005 až 2021 ukázala, že nastavení volebního systému může umožnit získání vlivu ve vedení, ale že to není klíčová a zásadní proměnná. Tou se ukazuje být práce fotbalových funkcionářů od nejnižšího stupně řízení, tj. od okresních a krajských fotbalových svazů, včetně plného využití práva navrhnout kandidáty, volit je a odvolávat je prostřednictvím valných hromad OFS a KFS u zástupců členských klubů. Právě to, zda je na nejnižší fotbalové úrovni dostatek aktivních a kvalifikovaných lidí ochotných pracovat pro fotbal, značně ovlivňuje sílu možnosti skrze tento segment ovlivnit složení výkonného

výboru na úrovni samotné fotbalové asociace. Právě nedostatek lidí v tomto segmentu umožnil Romanu Berbrovi svůj vliv vybudovat, a stejně tak, jen z druhé strany, právě skrze práci v rámci tohoto segmentu dosáhla Fevoluce alespoň částečných personálních změn ve Výkonném výboru, o které usilovala.

V běžných volebních systémech je takový zásah do složení volitelů takřka nemožný. Zároveň to vytváří kontrast oproti běžným volbám, kde se kandidáti obvykle spoléhají na širší podporu voličů, jelikož jejich složení nemohou ovlivnit. Mohou se maximálně pokusit mobilizovat či minimalizovat určitou skupinu voličů, aby k volbám přišli.

Zároveň právě na principu mobilizace a aktivizace lidí na nejnižší úrovni fungovala práce Fevoluce. Nešlo samozřejmě o zvýšení či zmírnění počtu delegátů na Valné hromadě, protože toto číslo je pevně dané, ale šlo investování značného úsilí do aktivizace a získání podpory na okresní a krajské úrovni pro jejich cíle. Tato strategie byla založena na myšlence, že skutečná moc ve volbách do Výkonného výboru pramení z nejnižších úrovní fotbalové struktury. Kandidáti Fevoluce, jako například Tomáš Neumann nebo Rudolf Řepka, osobně navštěvovali jednotlivé kraje a setkávali se s klíčovými subjekty napříč fotbalem. Tímto způsobem se jim podařilo vybudovat širokou základnu podpory, která byla klíčová pro jejich úspěch ve volbách. Tento přístup je v kontrastu s běžnými volebními systémy, kde kandidáti často spoléhají na centralizované kampaně a širší mediální pokrytí, než na intenzivní a osobní interakce na místní úrovni. Zároveň se ale dá konstatovat, že minimálně v rámci mediálního pokrytí Fevoluce svou práci také odvedla, kdy byli velmi viditelní v online prostoru a skrze známé fotbalové osobnosti se jim dostávalo značné pozornosti i přímo od médií.

Stále ale platí, že jak Berbr, tak Fevoluce, využívaly osobní kontakty a budování vztahů mnohem intenzivněji, než je běžné v tradičních volebních klánech. Berbr a jeho spojenci byli schopni vytvořit a udržovat osobní vazby s klíčovými aktéry na všech úrovních fotbalu, což jim umožnilo efektivně ovlivňovat volby. Fevoluce zase využívala intenzivní budování vztahů a propojování klubů a jednotlivých funkcionářů na lokální úrovni, aby mobilizovala podporu a zajistila, že jejich kandidáti, a kandidáti toužící po změně poměrů budou mít silnou pozici ve volbách.

Ukázala se i schopnost rychle reagovat a měnit kandidáty podle situace, když Fevoluce stáhla kandidaturu Vladimíra Šmicera ve prospěch Petra Fouska. To ukazuje na strategické využití volebních pravidel. Tento přístup je podobný volbám prezidentských, kde kandidát odstoupí ve prospěch jiného kandidáta, jako to udělal například Josef Středula před

prezidentskými volbami v České republice v roce 2023. Pokud bychom však Fevoluci považovali za stranu a Vladimíra Šmicera za kandidáta této strany, tak je vzdání se kandidatury ve prospěch nezávislého kandidáta krok značně neobvyklý.

Celkově se tedy dá konstatovat, že Roman Berbr a Fevoluce efektivně využívali specifické prvky volebního systému FAČR. Zejména zásah do složení delegátů a práci na nejnižších úrovních jim umožnilo získat či si udržet vliv ve vedení asociace. Tyto strategie a taktiky se výrazně liší od běžného použití v rámci volebních systémů, kde se často spoléhají na širší podporu voličů a centralizované kampaně.

Závěr

Autor ve své práci podrobně zkoumal volební systém do výkonného výboru FAČR. Autor nejdříve představil teoretický rámec, který definuje typologii jednotlivých volebních systémů, což může mít vliv na výsledky voleb. Autor na základě použité literatury definoval volební systémy jako většinové, proporcionální, smíšené a následně jako typ volebního systému stojící mezi těmito typy představil také volební systém Single non-transferable vote. Následně se autor zaměřil na samotný volební systém Fotbalové asociace České republiky, kde na základě podrobného prozkoumání Stanov FAČR autor pospal proces voleb na veškeré pozice do výkonného výboru. Autor vysvětlil problematiku dvou komor na Valné hromadě, skrze které je volební systém FAČR specifický. Všichni delegáti jsou totiž oprávněni volit pouze předsedu. Následující pozice ve výkonném výboru volí vždy pouze část delegátů, což je v práci také podrobně vysvětleno. Moravská komora kromě předsedy volí následně jednoho místopředsedu, předsedu Řídící komise pro Moravu a 2 další členy. Česká komora kromě předsedy volí taktéž jednoho místopředsedu, předsedu Řídící komise pro Čechy a 3 další členy výkonného výboru. Místopředsedy volí vždy celá komora. Předsedy řídicích komisí volí vždy zástupci klubů soutěží spadající pod tuto organizační jednotku, tedy kluby 3. a 4. ligy. Ostatní členy výkonného výboru pak volí vždy zástupci okresních a krajských fotbalových svazů dané komory. U voleb předsedy, místopředsedů a předsedů řídicích komisí se užívá více kolový systém. Pro volbu ostatních členů výkonného výboru se pak používá systém Single non-transferable vote.

V další části práce se autor pokusil zodpovědět následující výzkumné otázky.

- 1) Jak konkrétně volební systém FAČR, tak jak byl nastavený, upevňoval pozici bývalého místopředsedy FAČR Romana Berbra?
- 2) Jak nastavení volebního systému FAČR využila reformační skupina Fevoluce ve snaze o změnu mocenských pozic?
- 3) Bylo využití daného nastavení volebního systému FAČR členy Fevoluce vědomé a cílené?

Pro zodpovězení první otázky se autor zaměřil na volby v obdobích 2005-2017, což je období, které bylo silně spjato s osobou Romana Berbra. Autor na základě představení výsledků jednotlivých voleb, a doplnění kontextu toho, co daným volbám předcházelo, nebo co bylo pro konkrétní období stěžejní, pospal, jak se Roman Berbr dostal k moci a jak se mu ji podařilo pro účely ovlivňování fotbalu na všech úrovních takto dlouho udržet. Klíčový byl

jeho vliv na okresní a krajské fotbalové svazy v Čechách, kde v určitém momentě využil nedostatku lidí a dokázal na dané pozice dosadit své známé, které znal především ze svého působení v pozici rozhodčího. Postupně takto získal pod svou kontrolu naprostou většinu delegátů hlasující v české komoře, díky čemuž přímo ovlivňoval finální podobu ve výkonném výboru. Dá se konstatovat, že i když se moravská komora snažila alespoň občas vzdorovat, volba předsedy a členů volených českou komorou byla vždy v režii právě Romana Berbra. Od roku 2013 až do 2020 byl i sám členem výkonného výboru v pozici místopředsedy. V roce 2020 byl kvůli kauzám, které autor také představil, Roman Berbr zatčen, a nakonec ze všech funkcí ve fotbale odstoupil.

Právě zatčení Romana Berbra bylo hlavním impulzem pro vznik revolučního hnutí ve fotbale zvané Fevoluce. A právě na Fevoluci se autor ve své snaze zodpovědět výzkumné otázky 2 a 3 zaměřil v další části své práce. Hnutí Fevoluce se zformovalo s cílem podnítit aktivitu na komunální úrovni fotbalu. Hlavní představitelé hnutí společně s fotbalovými ikonami začali objíždět okresy či svolávat setkání klubů, na kterých se snažili přesvědčit funkcionáře k aktivitě, která by vedla k personálním změnám na jednotlivých svazech. Tento proces autorovi skrze polostrukturované rozhovory představili členové Fevoluce Jan Rajnoch, Tomáš Neumann a Rudolf Řepka.

Jelikož dosah Fevoluce stoupal, revoluční hnutí se proměnilo na hnutí politické a Fevoluce začala sama produkovat kandidáty do jednotlivých pozic ve Výkonných výborech okresních a krajských fotbalových svazů. Fevoluce slavila v mnohých volbách úspěch, což nakonec vedlo až ke kandidaturám do výkonného výboru FAČR. Právě činnost jednotlivých kandidátů před volbami do VV FAČR byla další věc, na kterou se autor zaměřil. Skrze rozhovory s kandidáty ať už Fevoluce či i dalšími autor zjišťoval, v čem spočívala jejich hlavní činnost a snaha, která jim měla pomoci se do výkonného výboru dostat. Polostrukturované rozhovory vedl autor s celkově 6 členy výkonného výboru včetně předsedy Petra Fouska, či zástupců Fevoluce Tomáše Neumanna a Rudolfa Řepky. Z provedených rozhovorů bylo zřejmé, že kampaň jednotlivých kandidátů byla velmi rozdílná. Velmi specifická byla kampaň předsedy Petra Fouska. Ten se nikterak nezapojoval do voleb na nižších instancích a svou kampaň zahájil až v době, kdy volby na okresních a krajských fotbalových svazech byly hotové. Pro tuto práci byl důležitý zejména vztah Petra Fouska s Fevolucí, která už fungovala v době zahájení Fouskovy kampaně jako politické hnutí a velmi silně se ve volbě předsedy angažovala. Hnutí mělo i svého vlastního kandidáta v osobě Vladimíra Šmicera. Jelikož ale hlasy mezi Vladimíra Šmicera, Karla Poborského

jakožto zastánce konzervativnějšího směru a Petra Fouska byly poměrně rovnoměrně rozdělené, a Fevoluci se nepodařilo přesvědčit, ať už kluby ze soutěží spadajících do Řídící komise pro Čechy nebo zástupce Moravy o svém kandidátovi, tak nakonec ve prospěch Petra Fouska Vladimír Šmicer odstoupil a Fevoluce otevřeně podpořila právě Petra Fouska.

Ale i kampaně dalších zvolených kandidátů měly své specifikace, a to především v předvolební aktivitě. Například Pavel Nezval či Václav Andrejs, kteří s Fevolucí nijak výrazně spjati nebyli, pro své zvolení nic výrazného nedělali a spoléhali se na svoji známost ve fotbalovém prostředí, která vycházela z jejich dlouhodobé činnosti. V kontrastu s tím byli právě kandidáti Fevoluce Tomáš Neumann a Rudolf Řepka, kteří skrze počáteční snažení Fevoluce vedli velmi silnou kampaň. Dá se konstatovat, že Fevoluce si nastavení volebního systému byla vědoma hned od svého vzniku, když hned od počátku se snažila iniciovat aktivitu funkcionářů na okresech a krajích. Zároveň se ale nedá říct, že by nastavení volebního systému, respektive složení delegátů na valné hromadě využili vědomě a cíleně ihned od začátku, jelikož v prvotní fázi nebylo cílem představitelů Fevoluce produkovat vlastní kandidáty, a nedá se tak konstatovat, že by cíleně podnikali kroky, které by měli vést ke zvolení konkrétních lidí do výkonného výboru.

Samotná práce pak otevírá debatu nejen o nastavení volebního systému, ale především pak o velmi zásadní roli komunálního segmentu fotbalu. Právě skrze tento segment dokázala jedna osoba uzmout v historii českého fotbalu největší moc, a byl to opět tento segment, přes který se nejúspěšněji vedly revoluční snahy o personální obměnu. A byť tato snaha byla poměrně úspěšná, nikterak to nevymazává fakt, že lidí ochotných na této úrovni fotbalu pracovat příliš mnoho není, což může opět vést k destabilizaci fotbalového prostředí. V návaznosti na tento výzkum by tak bylo možné prozkoumat celý volební cyklus v opačném směru, tedy od té nejnižší úrovně. V rámci toho by také bylo možné se zaměřit na možnosti zefektivnění celého volebního cyklu. Zároveň práce pro tyto i další cíle nabízí možnost vytvoření komparace volebních systémů s fotbalovými svazy v jiných zemích.

Summary

The author meticulously examined the electoral system for the executive committee of the Football Association of the Czech Republic (FAČR) in their work. Initially, the author introduced a theoretical framework defining the typology of various electoral systems, which can influence election outcomes. Based on the literature used, the author categorized electoral systems as majoritarian, proportional, mixed, and introduced the Single Non-Transferable Vote (SNTV) system as a type standing between these categories.

Subsequently, the author focused on the specific electoral system of the Football Association of the Czech Republic. Through a detailed examination of the FAČR Statutes, the author described the election process for all executive committee positions. The author explained the dual-chamber issue at the General Assembly, which makes the FAČR electoral system unique. All delegates are entitled to vote only for the chairman. The remaining executive committee positions are elected by specific groups of delegates, as detailed in the work. The Moravian chamber, besides the chairman, elects one vice-chairman, the chairman of the Steering Committee for Moravia, and two additional members. The Czech chamber, besides the chairman, elects one vice-chairman, the chairman of the Steering Committee for Bohemia, and three other executive committee members. The entire chamber always elects vice-chairmen. The chairmen of the steering committees are elected by representatives of the clubs from the competitions under this organizational unit, i.e., the clubs of the 3rd and 4th leagues. Other executive committee members are elected by representatives of district and regional football associations of the respective chamber. A multi-round system is used for the election of the chairman, vice-chairmen, and chairmen of the steering committees. The Single Non-Transferable Vote system is used for the election of the other executive committee members.

In the next part of the work, the author attempted to answer the following research questions: How did the FAČR electoral system, as set up, consolidate the position of the former FAČR vice-chairman Roman Berbr?

How did the FAČR electoral system settings get utilized by the reform group Fevoluce in their attempt to change power positions?

Was the use of the given FAČR electoral system settings by Fevoluce members conscious and targeted?

To answer the first question, the author focused on the elections during the periods 2005-

2017, a period strongly associated with Roman Berbr. By presenting the results of individual elections and supplementing the context of what preceded these elections or what was crucial for specific periods, the author described how Roman Berbr came to power and how he managed to maintain it to influence football at all levels for such a long time. His influence on district and regional football associations in Bohemia was key, where at a certain point, he leveraged a lack of people and managed to place his acquaintances, whom he knew primarily from his role as a referee, into these positions. This way, he gradually gained control over the majority of the delegates voting in the Czech chamber, directly influencing the final composition of the executive committee. It can be stated that even though the Moravian chamber occasionally tried to resist, the election of the chairman and the members elected by the Czech chamber was always under Roman Berbr's control. From 2013 to 2020, he was also a member of the executive committee as vice-chairman. In 2020, due to scandals, which the author also presented, Roman Berbr was arrested and eventually resigned from all football functions.

Roman Berbr's arrest was the main impetus for the emergence of the revolutionary movement in football called Fevoluce. The author focused on Fevoluce in their effort to answer research questions 2 and 3 in the next part of the work. Fevoluce formed with the goal of stimulating activity at the communal level of football. The movement's main representatives, along with football icons, began touring districts and organizing club meetings, attempting to persuade officials to engage in activities leading to personnel changes in individual associations. This process was presented to the author through semi-structured interviews with Fevoluce members Jan Rajnoch, Tomáš Neumann, and Rudolf Řepka.

As Fevoluce's reach increased, the revolutionary movement transformed into a political movement, and Fevoluce began producing candidates for positions in the executive committees of district and regional football associations. Fevoluce celebrated success in many elections, eventually leading to candidacies for the FAČR executive committee. The activities of individual candidates before the FAČR executive committee elections were another focus of the author. Through interviews with candidates from Fevoluce and others, the author investigated their main activities and efforts that helped them get elected to the executive committee. The author conducted semi-structured interviews with six executive committee members, including chairman Petr Fousek, and Fevoluce representatives Tomáš Neumann and Rudolf Řepka. It was evident from the interviews that the campaigns of

individual candidates were very different. The campaign of chairman Petr Fousek was very specific. He did not engage in lower-instance elections and started his campaign only after district and regional football association elections were completed. For this work, the relationship between Petr Fousek and Fevoluce, which was already operating as a political movement at the time of Fousek's campaign, was particularly important. The movement had its own candidate in Vladimír Šmicer. However, since the votes between Vladimír Šmicer, Karel Poborský as a conservative direction advocate, and Petr Fousek were relatively evenly distributed, and Fevoluce could not convince either the clubs from the competitions under the Steering Committee for Bohemia or the Moravian representatives of their candidate, Vladimír Šmicer eventually withdrew in favor of Petr Fousek, and Fevoluce openly supported Petr Fousek.

Other elected candidates' campaigns also had their specificities, particularly in pre-election activities. For example, Pavel Nezval and Václav Andrejs, who were not significantly associated with Fevoluce, did little for their election and relied on their familiarity in the football environment stemming from their long-term activities. In contrast, Fevoluce candidates Tomáš Neumann and Rudolf Řepka led very strong campaigns through Fevoluce's initial efforts. It can be stated that Fevoluce was aware of the electoral system settings from its inception, as they initially tried to stimulate activity among officials in districts and regions. However, it cannot be said that they consciously and deliberately utilized the electoral system settings and delegate composition at the general assembly right from the start, as Fevoluce's initial goal was not to produce their own candidates. Hence, it cannot be stated that they took deliberate steps to elect specific individuals to the executive committee.

The work then opens a debate not only about the electoral system settings but also about the crucial role of the communal segment of football. Through this segment, one person managed to seize the greatest power in the history of Czech football, and it was again through this segment that the most successful revolutionary efforts for personnel change were led. Even though these efforts were relatively successful, it does not erase the fact that there are not many people willing to work at this level of football, which could again lead to destabilization of the football environment. Following this research, it would be possible to examine the entire electoral cycle in reverse, from the lowest level. Within this, it would also be possible to focus on ways to streamline the entire electoral cycle. Additionally, the work offers the possibility of creating a comparison of electoral systems with football associations

in other countries for these and other objectives.

Použitá literatura a zdroje

Aktuálně.cz. Mokřý, to byl muž trapasů a také figurka na svazu. Online. *Aktuálně.cz*. 2009. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/mokry-to-byl-muz-trapasu-a-take-figurka-na-svazu/r~i:article:643014/>. [cit. 2024-07-25].

Andrejs Václav, rozhovor s autorem ze 10.6. 2024, dostupné v příloha 1
CIGÁNIK, Jan. Vlastimil Košťál: Kardinál Richelieu českého fotbalu. Online. 2007. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/vlastimil-kostal-kardinal-richelieu-ceskeho-fotbalu/r~i:article:415914/>. [cit. 2024-07-25].

ČT SPORT. Předseda Pelta nebude mít při volbách protikandidáta. Online. *Ctsport.cz*. 2013.

Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/videoarchiv/predseda-pelta-nebude-mit-pri-volbach-protikandidata/5be076690d663b6fe825f26b>. [cit. 2024-07-25].

ČT SPORT. Valná hromada nového předsedu FAČR nevolila. Online. *Ctsport.cz*. 2017. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/videoarchiv/valna-hromada-noveho-predsedu-facr-nevolila/5bd775b70d663b6fe86ac59f>. [cit. 2024-07-25].

ČTK. Nejvyšší soud odmítl stížnost podnikatele Macha. Požadoval odškodnění za údajnou ztrátu důkazu. Online. *Irozhlas.cz*. 2022. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/petr-mach-nejvyssi-soud_2201031106_pj. [cit. 2024-07-25].

ČTK. Zemřel Luděk Macela, fotbalový olympijský vítěz a bývalý šéf rozhodčích. Online. *Idnes.cz*. 2016.

Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/reprezentace/zemrel-ludek-macela.A160616_093510_fot_reprez_ten. [cit. 2024-07-25].

ČTK. Exšéf fotbalu Pelta dostal šest let vězení, musí zaplatit pět milionů.

Online. *Idnes.cz*. 2021.

Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/miroslav-pelta-simona-kratochvilova-dotace-sport-soud-manipulace-finance-trest.A211126_102221_domaci_iha1. [cit. 2024-07-25].

ČTK. Bývalý fotbalový rozhodčí Grimm se u soudu přiznal k přijetí úplatků. Online. *Česká televize*. 2023.

Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/byvaly-fotbalovy-rozhodci-grimm-se-u-soudu-priznal-k-prijeti-uplatku-6761>. [cit. 2024-07-25].

ČTK. Berbrova kauza se chýlí ke konci. Jeho obhájci v závěrečných řečech kritizují postup soudu i žalobce. Online. *Irozhlas.cz*. 2024.

Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/roman-berbr-kauza-soud-facr-fotbal_2404261402_ako. [cit. 2024-07-25].

ČTK. Rozhodčí Pilný byl během zápasu v Příbrami zřejmě opilý. Byl vyveden. Online. *Denik.cz*. 2016. Dostupné z: <https://www.denik.cz/fotbal/rozhodci-pilny-byl-behem-zapasu-v-pribrami-zrejme-opily-byl-vyveden-20160511.html>. [cit. 2024-07-25].

ČTK. Policie v kauze ovlivňování výsledků nově obvinila i fotbalový klub Slavoj Vyšehrad Online. *Lidovky.cz*. 2021.

Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/policie-v-kauze-ovlivnovani-vysledku-nove-obvinila-fotbalovy-klub-slavoj-vysehrad-s-informaci-prisla.A210722_163324_In-sport-fotbal_lkra. [cit. 2024-07-25]

DVOŘÁK, Jan. Všeuměl Ivan Hašek slaví šedesátku. Já ho nesnášel, teď je to nejlepší kamarád, říká Vízek. Online. *Česká televize*. 2023. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/vseumel-ivan-hasek-slavi-sedesatku-ja-ho-nesnasel-ted-je-to-nejlepsi-kamarad-rika-vizek/64f751a0b923c8c51f92d188>. [cit. 2024-07-25].

FILÍPEK, Štěpán. Lord Voldemort i náčelník. Kdo je Roman Berbr a proč je největším kmotrem českého fotbalu? Online. *Reflex*. 2020. Dostupné

z: <https://www.reflex.cz/clanek/causy/73256/lord-voldemort-i-nacelnik-kdo-je-roman-berbr-a-proc-je-nejvetsim-kmotrem-ceskeho-fotbalu.html>. [cit. 2024-07-25].

Fousek Petr, rozhovor s autorem ze dne 8.7. 2024, dostupné v příloha 1
CHYTILEK, Roman; ŠEDO, Jakub; LEBEDA, Tomš a ČALOUK, Dalibor. *Volební systémy*. Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-548-6., str. 176-179.

ISPORT.CZ. Pelta se vzdal funkce předsedy FAČR. Dál se ale cítí nevinný, řekl právník. Online. *Isport.cz*. 2017.

Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal/305051/pelta-se-vzdal-funkce-predsedy-facr-dal-se-ale-citi-nevinny-rekl-pravnik.html>. [cit. 2024-07-25].

IDNES.CZ. Fotbalovým šéfem se stal Pavel Mokry. Online. *Idnes.cz*. 2005. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/reprezentace/fotbalovym-sefem-se-stal-pavel-mokry.A051021_121747_fot_reprez_mn. [cit. 2024-07-25].

IDNES.CZ. Oslovení lidmi z regionů mě překvapilo, řekl kandidát na šéfa FAČR Duba. Online. *Idnes.cz*. 2017.

Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/reprezentace/libor-duba-kandiduje-na-sefa-facr.A170515_132844_fot_reprez_pes. [cit. 2024-07-25].

JURKOVÁ, Marcela. Klausova amnestie zachránila před vězením korupčníka Janečku i Chvalovského. Online. *Hospodářské noviny*. 2013. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-59043770-korupce-amnestie-klaus-chvalovsky>. [cit. 2024-07-25].

JŮZEK, Martin. Změň okres, změníš fotbal. Lípa o iniciativě: Samy osobnosti nic nezmůžou. Online. *Denik.cz*. 2020. Dostupné z: https://www.denik.cz/fotbal-zajimavosti/zmen-okres-zmenis-fotbal-lipa-o-iniciative-samy-osobnosti-nic-nezmuzou-20201209.html?fbclid=IwY2xjawD18wRleHRuA2FlbQIxMQABHc6kn7E0Ao185hMPIzYqh150MbTQHKcG6ZZrjHvMWW70qi5PEljMv270Qg_aem_a5BwPFmdVQk2-2jMg1qIKw. [cit. 2024-07-25].

LIDOVKY.CZ. Miroslav Pelta ve volbě předsedy porazil Tomáše Paclíka a Jindřicha Rajchla. Online. *Lidovky.cz*. 2011.

Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/volba-predsedy-fa.B1004657>. [cit. 2024-07-25].

MAISNER, Martin; DOUBRAVA, Petr; JANÁK, Jiří; VLACHOVÁ, Barbora a DOMBROVSKÁ, Michaela. *Základy sportovního práva*. C.H.Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-744-6. str. 92

MÁDL, Luděk. *Kmotr Fotbal*. Dead Line Media, 2013. ISBN 978-80-260-4349-2. str. 38-41

Mádl Luděk, rozhovor s autorem ze dne 10.4. 2024, dostupné v příloha 1

MENOCAL, Alina Rocha. Why Electoral systems matter: an analysis of their incentives and effects on key areas of governance. *Overseas development Institut*. 2011, s. 15.

MILIONCHVILEK.CZ. Muž, který chce svrhnout vládu a blokovat vládní budovy. Kdo je Jindřich Rajchl? Online. *Milionchvilek.cz*. 2023. Dostupné z: <https://milionchvilek.cz/clanek/muz-ktery-chce-svrhnout-vladu-a-blokovat-vladni-budovy-kdo-je-jindrich-rajchl>. [cit. 2024-07-25].

MIŠOVIČ, Ján. *Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor*. Sociologické nakladatelství(SLON). 2019. ISBN 978-80-7419-285-2. s. 79-114

Neuman Tomáš, rozhovor s autorem ze 10.3. 2024, dostupné v příloha 1

NOVÁK, Jaromír. Macelova komise rozhodčích skončila. Novou sestaví Damková. Online. *Idnes.cz*. 2011.

Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/reprezentace/macelova-komise-rozhodcich-skoncila-novou-sestavi-damkova.A110905_155138_fot_reprez_pes. [cit. 2024-07-25].

NOVÁK, Miloslav. Odsouzený místopředseda fotbalové asociace Kučera rezignoval. Online. *Idnes.cz*. 2012.

Dostupné z: <https://www.idnes.cz/fotbal/reprezentace/mistopredseda-facr->

[dalibor-kucera-rezignoval-pote-co-byl-odsouzen-za-uplacení.A121113_210635_fot_reprez_ald](#). [cit. 2024-07-25].

NOHL, Radek; MÁDL, Luděk a KOUTNÍK, Ondřej. Policejní zásah v českém fotbale, obviněn Berbr a 19 dalších osob. Online. *Seznam zprávy*. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/policie-zasahuje-ve-fotbale-mistopredseda-berbr-nejspis-zatcen-124659>. [cit. 2024-07-25].

OSVALDOVÁ, Marie. Fotbalová Plzeň má nového majitele! Tomáš Paclík odchází ze zdravotních důvodů. Online. *Sport.plzen.cz*. 2021. Dostupné z: <https://sport.plzen.cz/Aktualita/d/fotbalova-plzen-ma-noveho-majitele-tomas-paclik-konci-ze-zdravotnich-duvodu>. [cit. 2024-07-25].

Rajnoch Jan, rozhovor s autorem ze 17.4. 2024, dostupné v příloha 1

REYNOLDS, Andrew. Electoral systems and the protection and participation of minorities. *Minority rights group international*. 2006.

REYNOLDS, Andrew; REILLEY, Ben a ELLIS, Andrew. *Electoral system design: The New International IDEA Handbook*. Stockholm: IDEA, 2005. ISBN 91-85391-18-2. s. 5-7, 35-37, 52-53, 57-59, 91.

ROHÁNKOVÁ, Eliška. Zemřel legendární trenér František Cipro. Online. *Seznam zprávy*. 2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-zemrel-frantisek-cipro-legendarnimu-trenerovi-bylo-75-let-225256>. [cit. 2024-07-25].

ROJIK, Václav a JŮZEK, Martin. ŽIVĚ: Ivan Hašek ovládl volby. Bude šéfovat fotbalu. Online. *Aktuálně.cz*. 2011. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/zive-ivan-hasek-ovladl-volby-bude-sefovat-fotbalu/r~i:article:640948/>. [cit. 2024-07-25].

Řepka Rudolf, rozhovor s autorem ze 16.5.2024, dostupné v příloha 1
SPORT.CZ. Paclíkův puč smetl Macelovu komisi, sudím bude šéfovat Damková. Online. *Sport.cz*. 2011. Dostupné z: <https://www.sport.cz/clanek/fotbal-euro-2012-paclikuv-puc-smetl-macelovu-komisi-sudim-bude-sefovat-damkova->

[190776](#). [cit. 2024-07-25].

Stanovy OFSO Olomouc, Dostupné z:

https://content.ofso.cz/data/data_kestazeni/1053.pdf [cit. 2024-07-25].

Stanovy OFSO Liberec, Dostupné z

<https://www.fotbal.cz/souteze/subjekty/document/296?documentsList-offset=650> [cit. 2024-07-25].

Stanovy Moravskoslezského krajského fotbalového svazu. Dostupné z:

<http://www.mskfs.cz/documents/> [cit. 2024-07-25].

Stanovy Středočeského krajského fotbalového svazu. Dostupné z:

<https://www.fotbal.cz/souteze/subjekty/document/252> [cit. 2024-07-25].

ŠEDIVÝ, Petr a PLAŠIL, Jaroslav. Novým předsedou Fotbalové asociace je Martin Malík, delegáti ho zvolili v prvním kole. Online. *Irozhlás.cz*. 2017. Dostupné z: https://www.irozhlás.cz/sport/fotbal/novym-predsedou-fotbalove-asociace-se-stal-martin-malik-zvolen-byl-v-prvnim-kole_1712121519_bor. [cit. 2024-07-25].

ŠEDIVÝ, Petr a PLAŠIL, Jaroslav. Novým předsedou Fotbalové asociace je Martin Malík, delegáti ho zvolili v prvním kole. Online. *Irozhlás.cz*. 2017. Dostupné z: https://www.irozhlás.cz/sport/fotbal/novym-predsedou-fotbalove-asociace-se-stal-martin-malik-zvolen-byl-v-prvnim-kole_1712121519_bor. [cit. 2024-07-25].

ŠEDIVÝ, Petr a KUKLÍK, Vladimír. Český fotbal nového šéfa nemá. Valná hromada skončila patem. Online. *Idnes.cz*. 2011. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/reprezentace/cesky-fotbal-noveho-sefa-nema-valna-hromada-skoncila-patem.A110916_075519_fot_reprez_ot. [cit. 2024-07-25].

Šidliak Jiří, rozhovor s autorem ze dne 25.2. 2024, dostupné v příloha 1

ŠKVOR, Ondřej; ŠPRYŇAR, Radek a , Štěpán Filípek. Fotbalové volby: Fousek novým šéfem FAČR! Šmicer ani Tvrdík neuspěli. Online. *Isport.cz*. 2021.

Dostupné

z: <https://isport.blesk.cz/volbyfacr?reportPage=33#headerComments>.

[cit. 2024-07-25].

Seznam Příloh

Příloha 1-rozhovory

Příloha 2- seznam lidí zmíněných v práci